

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ-U. 13. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY, ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:

A székelykérdés fejlődése és mai állapota. III. J. L.	597
A gabonahatáridőzlet szabályozása. II. Dr. Kürti Desső.	598
Trágyázási, trágyakezelési és műtrágyázási eljárások, különös tekintettel az istállótrágyára és a szuperfoszfátra	599
Egy gazdaság ismertetése. (Pályadolgozat) V.	600
Kisebbszakközlemények	600
Irodalmi szemle:	
Külföldi lapokból.	601
Vegyes közlemények	601
Hirdetések	
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	601

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs és kir.
udvari szállító

magkereskedése

Budapesten vásárol:

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napiáron mindentéle gazdasági magot, és pedig:

lóheremagot, (28)
luczernát,
biborherét,
fehér herét,
nyulszapukát,
baltaczimet,
tavaszi búkkönyt,
mustármagot,
lenmagot,
fehér kölest,
vörös kölest,
kendermagot,
gomborkát,
napraforgót,
csibehurt stb. stb.
továbbá:
akácsmagot,
gleditschiamagot,

A székelykérdés fejlődése és mai állapota.

III.

Előbbeni cikkeimben megvádoltam a székelység bajaiért a mindenkori tényezőket és a hivatott vezetők nagy többségét. Nehéz szívvel tettem, de megtettem, mert meggyőződésem sugalta. Most azonban könnyebb és kellemesebb kötelességet kellene teljesítenem, t. i. fel kellene sorolnom mindazt, a mit a székelység jobbjai, a székelykérdés igazi munkásai, napszámossai és valódi okainak kutatói feltártak és cselekedtek a bajok enyhítése, vagy megszüntetése céljából. Ezt ugyan a legjobb akarat mellett sem tehetem meg, de talán a célt tekintve, elégséges is lesz, ha némely fontosabb mozzanatra utalok, melyeket a faj- és hazaszeretet sugalata alatt a legjobbak műveltek.

Ott kezdem, a hol elhagytam: a Székely-mívelődési és közgazdasági egyesület tevékenységénél, melynek hivatalos programja a *Kozma* művében van megörökítve. Hogy mik foglaltatnak ebben a becses forrásmunkában, azt még vázlatosan is nehéz lenne itt felsorolni. A kit azonban a székelykérdés és ennek immár súlyos részletei és valódi okai érdekelnek, olvassa el bár e mű 131—133-ik, 134—273-ik, 331—348-ik és a 393—399-ik lapjait, melyeken összevonva az állapotoknak hű ismertetését és azon javaslatokat találandja, melyeknek legnagyobb része még ma is valószínűsítésre vár.

E mellett és ezek alapján természetesen sok olyan intézkedés történt és sok olyan társadalmi mozgalom keletkezett a Székelyföldön, mely hol itt, hol ott javította a helyzetet. Így közmívelődési és közegészségügyi téren olyan alkotásokkal találkozunk, melyeknek jótékony hatása elvitathatlan, de már a mezőgazdaság és állattenyésztés körül, évtizedek óta lendület alig észlelhető, pedig ezekre nézve is fel lettek fejtve a mérhetlen nagy hiányosságok többször és több helyen.

Kiemelkedik ezen a téren a néhai Gr. Schweinitz és *Kozma* művei mellett T. Nagy Imre csikvármegyei közgazdasági előadó 1890-ről szóló becses és terjedelmes jelentése, melyben a szakember évek hosszú

során tett tapasztalatainak és közvetlen megfigyeléseinek eredménye van csoportosítva. Bizony szomorú kép az, a mi ezen jelentésből elibénk tárul, sokkal szomorubb annál, mint a melyet mi utazásaink, röpke megfigyeléseink és az érdekeltekkel való beszélgetéseink alkalmával magunknak megalkottunk.

Mi ezen jelentés elején megtaláltuk a magunk bizonyosságát álláspontunk mellett, még pedig hiteles számadatokra alapítva, melyeknek summáriuma ez: »Ezen számadatokból kitűnik az is, hogy a vármegye összes területéből minden lakosra 7,7 kat. hold esik. ... Ha pedig csak a művelés alatt álló területet vesszük számításaink alapjául, akkor egy személyre 1,8 hold jutván, minden családra 5,4 hold jut« stb. stb. Tovább az erdőterületekről szólva, ezeket mondja: »Nem olyan igénytelen az a vagyon, mely erdőinkben fekszik, hogy azt a területnek a népességgel való összehasonlításánál teljesen figyelmen kívül lehetne hagyni, mikor valaki a Székelyföld túlnépessége felett aggodódik s ez alapon Isten tudja miféle orvosszereket s kitelepítési mentőeszközöket ajánl és javasol«

Az orvosszerekről szólván, lehetetlen, hogy szerzőnek egy pár adatát még fel ne említsem. Számadatai nyomán ugyanis ezeket mondja: »Fennebb kimutattam, hogy összes szántóterületünknek 52,9 százaléka marad évenként ugarnak... Alig kell tovább mennünk fejtegetéseinkben (mondja tovább), mert itt azonnal rátalálunk egy radikális okra, mely gazdaközönségünknek legnagyobb nyomorát okozza« stb. stb.

Tovább és tovább vezet a szerző, mindenütt igazi nyomon és tiszta látókörben, fel-felsőhajtva ilyenképpen: Társadalmi uton hatni akarni ez állapot megváltoztatására, hasztalan fáradság. Megkísérlettük ezt már nagyon sokan, fájdalom, minden siker nélkül. Nagyszabású terveknek és intézményeknek bővében vagyunk, de hogy azokhoz miként lehet eljutnunk, mikor a kezdet kezdetéhez még az ösvényt sem találjuk?«

Sok érdekes és egyben szomorú példát hoz fel szerző is azokra a kezdeményezésekre, melyek részint azért, mert az érdek-

Konyha berendezési cikkek!

TAUFFER DEZSŐ vaskereskedése Kolozsvárt.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy a **Mátyás király-tér (főter) 8. szám alatt** a „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank“ palotájában a mai kor igényeinek megfelelő

vaskereskedést nyitottam.

Raktárt tartok mindennemű rudvasból és vaslemezéből, épület-butorvasalásból, gazdasági kellékekből, továbbá nagy gondot fordítok a konyha berendezésben előforduló cikkekre, u. m. zománcozott, lemez és öntött edényekre, China ezüst és alpacca tárgyakra és minden idetartozó cikkekre. Midőn a nagyérdemű közönség becses figyelmét üzletemre felhívni bátorodom, legszolidabb árakról és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Tauffer Dezső
kereskedő.

(430.)

lódés első fellobbanása hevében elhamarkodva és a siker tekintetéből csak félig-meddig előkészítve kerültek valóság alá, részint pedig a nép közönyösségén, vagy éppen ellentállásán szenvedtek hajótörést.

Az azonban tagadhatlan, hogy a székelység legjobbjai folytonosan törekedtek az ottani állapotoknak helyes irányban való fejlesztésére, csak hogy ezek a legjobbak rendszerint kevesen voltak és munkálkodásuk általános telkarolásban nem részesült, a hatóságokra nézve ma is áll *Kozmának* ez a jellemző mondása: »A megye a maga funkcióját e téren (mezőgazdaság) még teljességgel nem ismerte fel. Minden áron politikai szerepre törekedett és törekszik ma is s annak visszaszerzéséért sóvárog, pedig a megyének valódi hivatása inkább közgazdasági, mint politikai.«

Mindazok a kezdeményezések tehát, melyek részint tisztán társadalmi, részint pedig hatósági vagy éppen állami hozzájárulással a Székelyföld mezőgazdasági és ipari állapotainak fellendítését célozták, részben félbenmaradtak, részben pedig minden nagyobb siker nélkül küzdenek céljuk eléréséért. Így fognak járni azon társadalmi törekvések is, melyek a baj egy tünetét, a kivándorlást igyekeznek nagyon dicséretes buzgalommal és tiszteletreméltó hazafias érzelmekkel megszüntetni.

És miért járnak így?... Megfelel erre T. Nagy Imre, még pedig nagyon helyesen. Ime: »A székelyek ügyében örökös tévedésben vannak azok, kik a különböző orvosszereket állandóan készletben tartják s napról-napra ajánlgatják. Ezek állandóan össze-tesztelik a székely földműves osztályt a székely napszámos osztálylyal s minden orvosszerelemmel örökösen az utóbbi osztályt traktálják. A tulajdonképeni nyomorult földműves osztály, mely itt kinlódik és tengődik, még a papirosos levő hasznos mediczinákból sem kap.«

»Igaz, hogy az a kivándorló, vagy inkább jövő-menő osztály is részben a földműves osztályhoz tartozik... stb., stb...
»Valóban, nem tudom minő társadalmi, nemzetgazdasági avagy politikai raptusban szenvednek azok, kik mindenáron első sorban ezen napszámos osztály ügye-baját siratják és minden törekvésük oda irányul, hogy ez legyen boldog itthon és ne vágyakozzék el hazulól még munkakeresés végett se.« A csiki értelemben vett kis-, közép- és nagybirtokos (1—10 holdig kis-, 10—50-ig kis közép-, 50—100-ig nagy közép és 100 holdon felül nagy birtok) osztály alig élhet itthon, naponta megyen tönkre, mert nem képes megküzdeni a nehézzé vált viszonyokkal. És még sem emelkedik egyetlen hang ezen

osztály érdekének védelmére. Pedig ha jól mefontoljuk a dolgot, első sorban ezen osztály helyzetén kellene segíteni, hogy ez által a nagyon támogatott osztályon is segítve legyen, mert, ha a tulajdonképeni gazdák helyzete könnyebbülne, ugyanazon arányban könnyebbédnék a napszámos osztályé is, miután a tehetősebb gazdaosztály képes első sorban foglalkozást adni a napszámosnak.«

Ime tehát a székelykérdés sarkpontja a maga tiszta valóságában.

J. L.

A gabonahatáridőület szabályozása.

(Válasz az e tárgyban közölt előadói jelentésre.)

II.

És most áttérek a tisztelt előadó ur bizonyítási eljárására. Itt közbeesőleg megjegyzem, hogy érthetetlen előttem, miért állítja így szembe egymással a két ellentétes irányzatot, hogy „a konjunkturák javulását előrelátó és váró eladó az, a ki à la baisse spekulál és a viszonyok rosszabbodását remélő vevő a haussier.“ Én inkább azt mondanám, hogy a konjunkturák rosszabbodásától féltő az à la baisse spekuláló, és a viszonyok javulását remélő, a haussier. Miután ez különben a dolog lényegére nem tartozik, nem kutatom tovább.

Bizonyítékai legnagyobb részét az előadó ur a statisztikából veszi. Nem akarom azt mondani, a mit Eötvös Károly mondott egy beszédében, hogy: „nincs gyalázatosabb tudomány a statisztikánál, a mikor kimutatta, hogy ugyanazon statisztikának adataiból két teljesen ellenkező dolgot lehet bizonyítani, de határozottan Mädchen für Alles-féle a statisztika, mert egyes adatoknak ügyes csoportosítása által mindent be lehet igazolni és mindent meg lehet cáfolni. Például, hogy azt igazolja, miszerint az árak csökkenése nem a világtermelés emelkedésének folyománya, hanem a határidőületek vétke, összehasonlítja az Egyesült-Államok termését, mely szerinte leginkább irányadó (de csak kombinálva más termésekkel) az ugyanakkori budapesti árakkal és hogy csak egyet ragadjak ki a sokból, szembe állítja azon körülményt, hogy míg 1890-ben 400 millió buschel termett, addig 1891-ben 611 millió busch. és mégis az árak az előző évben 2 frttal voltak olcsóbbak. De azt sem említi, hogy 1891-ben Oroszországban éhínség, kivételi tilalom stb. volt, azt sem veszi figyelembe, hogy az akkori tulmagas árak nem is voltak indokoltak a készletek és szükséglet mennyisége szerint, a mit bizonyít azon körülmény, hogy míg őszzel, aratás után éppen a határidőület és spekuláció 12 frton felülre hajtotta a buza árát, addig tavasszal vagy aratás előtt, mikor már nem lehet papirosbuzával befolyásolni az árakat, hanem a tényleges szükségletnek és tényleges készleteknek ki kell derülniök, visszaestek az árak, a mint látszik indokolt niveau-ra t. i. 8 frtra. Ez csak egy a sok közül, kis időt és fáradságot véve majdnem összes adatait le lehetne így szállítani való értékükre, ez az egy véletlenül eszembe jutott, és csakis statisztikai adatok-

ból származó bizonyítékok megbízhatóságának jellemzésére hoztam fel. Egyes jelenségek, tények magukban véve nem képezhetnek bizonyítékot, csak kombinálva sok mással és véletlenül összeeső körülmények még nem képeznek okot és okozatot egymással szemben. Mit szólna az előadó úr, ha például mi, kik az őrlési engedélynek hívei voltunk, azon elvitázhatatlan tényre, hogy annak eltörlése óta folyton esnek az árak, mint megdönthetetlen bizonyítékot állítanók oda, hogy csakis a kikészítési engedély eltörlése folytán süllyednek az árak?

Hogy a határidőületek gyakran nagyobb foku árhullámzást idéznek elő és a kínálat, kereslet készletek és szükséglettől függetlenül erőszakosan zavarják meg a az indokolt áralakulást, készséggel elismerem, és nagy hátránynak tartom, de hogy a határidőületnek általánosságban az az irányzata és következménye volna, hogy az árak süllyedjenek, ezt a leghatározottabban tagadom és ezen állítására nézve, mely tulajdonkép alapját képezi egész érvelésének, a bizonyítással előadó úr teljesen adós maradt, egyetlen egy elfogadható érvelést nem találok, mely ezen állítását igazolná. Azon körülmény, hogy az árak a határidőületek terjedése óta esnek, nem bizonyíték, mert erre nézve ezer és egy ok működött közre, sőt ha egyes konkrét esetben be is igazolhatnánk, hogy az áresést a baisse spekuláció idézte elő, még akkor sem volna beigazolva, hogy a határidőület irányzata az árak esésére vezet, csakis, hogy ez esetben a baisse pártiak erősebbek voltak, mint a haussier-ek. Azon állításait, hogy a baisse spekuláció kevesebb rizicóval jár, kevesebb tőke kell hozzá és hogy a rendszer mechanizmusa az ársüllyesztő spekulációt könnyíti meg, egyetlen komoly érvelést sem támogatta, épp oly kevésbé, mint hogy „a hausse spekuláció sokkal nehezebb, sokkal nagyobb tőke felett kell hogy rendelkezzen.“ A „Van Gülpen“ barátunk esete, nemkülönben a budapesti tőzsdéről vett példa is ép úgy megtörténhetik megfordítva is, Felelősség nélküli emberek által hamis hírek kolportálása, a közönség megfélemlítése, és tutti quanti nem válogatott eszközökkel való dolgozás előfordulhat és elő is fordul mindkét irányzatban egyaránt.

Azon vélemény, hogy a határidőület okvetlen nyomja az árakat talán onnan ered, hogy akkor is mikor az áresés a megelőző indokolatlan emelkedés reakciójaképpen áll elő, sokan azt hiszik, hogy az árak mesterségesen lettek lenyomva, pedig az ellenkezője történt. Az 1891-ben történeteket már említettem, de legújabbban is, mindenki, ki figyelemmel kísérte az áralakulásokat, tapasztalhatta azon minden esetre feltűnő jelenséget, hogy néhány év óta daczára, hogy a dolgok természetes rendje folytán az áraknak őszzel kellene legalacsonyabbaknak lennie és tavasszal aratás előtt legmagasabbaknak, (nem csak a nagy és sürgős kínálat, hanem pénzkamat, apadás, raktározási, biztosítási stb. költségek folytán) mégis megfordítva történik, még pedig nem lehet azt mondani, hogy az őszi magasabb árak voltak indokoltak, és a tavaszi alacsonyok a mesterségesen leszorítottak, mert ideig óráig lehet az árakat mesterségesen a tényleges viszonyokkal ellentétben szabályozni, de egy egész campagne-on át nem, mert el-

A legjobb tejfőző-gép a

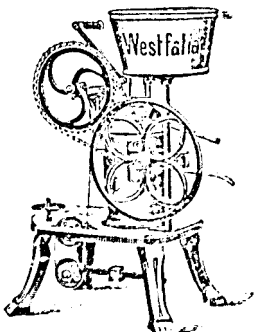
„WESTFÁLIA“ Separátor

GÁL BÉLA Budapest, V. Váci-körút 76.

Tejfőző-gépek, Vajköpülő-gépek, Vajgyuró-gépek, Tejgazdasági eszközök, Tejszállító kannák stb.

Telefon 12—41. Árjegyzékek díjtalanul és bérmentve küldetnek.

(497.)

végre is tőzsdekötéseket nem lehetvén megörizni, egyszer csak ki kell derülnön. és pedig legkésőbb az új termés előtt, hogy vannak-e készletek, és melyek? Ha tényleges szükséglet folytán kereslet áll be, és kell az a buza és az a liszt, nincs az a hatalom, mely az árak emelkedését megakadályozná, ellenkezőleg, ha sok a készlet és kicsi a kereslet, feltartóztatlanul esni fognak az árak. Ha csak a legutóbbi aratás óta is figyelemmel kísértük az áralakulásokat, láthattuk, hogy p. az októberi buza egészen október végéig 20—40 krral magasabban állott folyton, mint a 76 kgr-os készáru, mi szintén azt bizonyítja, hogy a spekuláció igyekezett az árakat emelni, — a minnek eredménye is volt, mert tényleg drágább volt a buza aratás után, mint most, — és mindig csak lassan, vonakodva haladt a kész áru esése után a határidőbuza, úgy, hogy kiváncsisággal vártam, mi fog történni október végéig? mert természetesen a határidő buza árának kellett emelkednie a határidő néveajáj, vagy megfordítva utóbbinak esni a készáru arányában, és az utóbbi következett be, bizonyosságul, hogy a készáru alacsonyabb árai voltak ez idő szerint indokoltak és nem a határidő magasabb jegyzései. — Felületes szemlélésére ismét azt mondhatná most valaki, megint leszoritotta az árakat a papiros-buza.

Fentiekben akaratom ellenére kissé terjedelmesebben — igyekeztem bebizonyítani, hogy nem áll az, mintha a határidőüzleteknek általában árcsökkenő irányzatuk volna. Most pedig egy pillanatra az előadó ur álláspontjára helyezkedem, de csak azért, hogy onnan mielőbb leugorjam.

Feltéve, de meg nem engedve, hogy a határidőüzleteknek mindnyájunk által óhajtott szerepét, feladatát az effektív határidőüzlet is vagy csakis az képes volna megoldani, hogyan akarja az effektív fentartva a játékot korlátozni? Indítványa a játékkülönbözetek perelhetlensége. Hát ezt ismételtén megkísérelték másutt is — negatív eredménnyel, mint az előadó ur maga állítja Amerikában elfogadták, majd hatályon kívül helyezték az „anti option bill“-t Németország eltörölte azután visszaillesztotta a határidőüzleteket, Franciaország „több ízben“ kimondta a perelhetlenséget, tehát közben eltörölte. Mindezek a próbálgatások nem biztatók csöppet sem. De hogy is lehetne? A célzat ab ovo illuzoriussá volna téve az által, hogy kellő fedezet, biztosíték, ovadék nélkül senkivel sem kötnének üzletet, erre persze azt lehetne válaszolni, hogy legalább vagyontalan emberek nem mennének a tőzsdére, hát ez iránt megnyugtathatom az előadó urat, hogy most sem igen lehet biztosíték stb. nélkül a tőzsdén játszani, és ne fájjon nekünk a tőzsdeügynökök feje, van azoknak magukhoz való eszük, és vigyáznak ők arra, hogy kivel lehet üzletet csinálni. Aztán mi módon lehet a tényleges szállítási, illetve átvételi szándékkal kötött üzletet a játéktól megkülönböztetni? Az eladót soha sem lehet arra kényszeríteni, még azonnali készáru üzletnél sem, hogy buzáat szállítson, legfeljebb, hogy különbözetet fizessen, a vevő pedig most is át kell vegye a buzáat, ha az eladó szállít illetve felmondja. Ha a perelhetlenség ki volna mondva a vesztes fél minden egyes esetben, mikor az áralakulás az ő hátrányára szólana, játék címén megtagadhatná a különbözet fizetését, mint a hogy az Németországban ismételtén meg is történt, azaz szóval lehetetlen volna téve a határidőüzlet. Nem! tisztelt előadó ur ne experimentáljunk! Bizzuk azt a külföldre, ők inkább megengedhetik maguknak ezt a fényűzést. és ha közben-közben bakkot lőnek, könnyebben kihozzák mint mi. kiknél végzetessé válhatnak. Logyunk okosak és tanuljunk a más kárán. Addig pedig mig olyan biztos módunk lesz, melylyel a gabonahatáridőüzlet tulkapásait, kinövéseit megakadályozhatjuk a nélkül, hogy annak lényegét megsemmisítsenők, tegyük meg a mit lehet. Ilyen például a magyar usance

buzatypus megállapítása és jegyzése. továbbá a jobb minőségű áru szállításánál adandó bonifikáció, melyektől nagy eredmény nem várak ugyan, de miután egy lépéssel mégis közelebb visz a cél eléréséhez, örömmel fogadom.

Dr. Kürti Dezső.

Trágyázási, trágyakezelési és műtrágyázási eljárások, különös tekintettel az istállótrágyára és a szuperfoszfátra.*)

Felige: „Gazda! becsüld meg a trágyát s tanítsd meg erre fiadat is.“

I.

Manapság, ha két gazda találkozik, alig beszélnek egyébről, mint a rossz terméstről, filloxeráról, peronoszporáról, sertésvészről, szóval a rossz gazdasági viszonyokról, a nehéz megélhetésről. Sajnos, de ez bizony így van.

Azonban minden panasz-hiába való, nem segít az semmit a bajon. „Segíts magadon s az Isten is megsegít“ mondja a közmondás, melynek igazsága soh'se illett annyira a gazdára, mint most. Segítsünk első sorban mi magunk a bajon, kövessünk el minden lehető földünk termésének emelése, tiszta jövedelmünk fokozása érdekében; használjunk fel minden alkalmat a hol — ha bármi keveset is — de tanítani lehet s a mi a fő, hagyjunk fel azon szálló igévé vált mondással: „ha apámnak és nagyapámnak jó volt így, miért ne lenne jó most is“, mert ha van valaki, a kinek tanulnia kell, az mindenesetre a gazdember.

Ámde tanulnia is kell, mert hogy tudna segíteni a bajon, ha nem ismeri annak előidéző okát, hogy tudná emelni földjének termését, tehát fokozni évi jövedelmét, ha nem ismeri ennek módját. Mert hogy a jövedelem nagyobb legyen, nem mindig a földet kell szaporítani.

Egy kitünő gazda azt mondta a föld termésének fokozására vonatkozólag, hogy: „Márkölj csak keveset, de azt jól megszorítsd, ne a földet, hanem a munkát szaporítsd“, szóval adjuk meg a földnek, a mi azt megilleti: a munkát, megadja az is a mi minket megillet: a termést.

A mezei gazdálkodás nem egyéb, mint a mindennapi kenyérnek a földből való megszerzése, a termőföld adja meg ugy magunk, va'amint állataink számára a szükséges tápláló anyagokat. Ezt a termőföldet olyannak kell képzelnünk, mint egy éléskamrát, melyben meg van mindenféle táplálóanyag. A földön a gazda a termést betakarítja és elviszi a földjéről, nemcsak a termést vitte el, de elvitte egyuttal a földben felhalmozott táplálóanyagok egy részét, így tehát földje most már kevesebbet ér.

Ha a földben folyton termelünk növényt, végre is, ha az elfogyasztott táplálóanyagok helyett mást nem viszünk oda, az a föld kimerül, sovány lesz. Ilyen gazdálkodás mellett aztán nem hogy hasznot hozna, hanem még a ráfordított költségeket sem tudjuk terméséből fedezni.

Az elhasznált anyagokat trágyázás által adhatjuk vissza a földnek, mert csak így lehet a termést biztosítani. Miután a trágya valóságos kincse a gazdának, igen fontos dolog azoknak ismerete, helyes kezelése és használata.

Semmi sem tűnik el nyomtalanul a föld színéről, semmi sem vész kárba a nap alatt; mert ha itt egy növény elkorhad, elrohad, új élet fakad nyomában; szóval enyészet a tenyészet anyja.

Egy elhullott állat vagy elrohadt, elkorhadt növény mint trágya a földbe jut s pótolja az elhasznált anyagot.

A trágyafélék igen különböző tulajdonságúak és természetűek, egyik ilyen, másik amolyan talajra való; van azonban egy trágya,

mely minden talajra alkalmas s a mely a gazdára nézve legfontosabb és ez:

Az istállótrágya.

Ennek jósága függ: az állatoktól, melyek azt termelték, a takarmánytól, a melyet állataink elfogyasztottak és végül annak az istállóban, telepen és a szántóföldön való helyes kezelésétől.

Az istállótrágya áll alomból, hig és sűrű ürülekéből. Az alomból, legyen az szalma, polyva, törek, falevél stb. az állatok alatt legyen elegendő, részint azért, hogy azok tiszták legyenek; részint, hogy a hig ürületet, mely nagyon is értékes trágya, legyen a mi felszivja.

Ha hosszabb ideig marad a trágya az istállóban és ott rothadni kezd, erős szűrő gázok fejlődnek ott, melyek könnyen el is illannak. Ennek az elszálló szűrő gáznak neve ammoniak, mely egyik legértékesebb része a trágyának s ha ez elszáll, a gazdára nézve kárba vész. Az ügyes gazda, ki mindezt tudja, nem engedi kárba veszni ezt a jó trágyaanyagot, hanem leköti, hogy a trágyában meg maradjon. Le lehet pedig kötni ezt gipszzel, melyet poralakban ráhúntunk a trágyára. Ha a trágyát hetenkint hordjuk ki az istállóból, ez esetben minden 3-ik nap behinteni elegendő lesz.

Az istállóból a trágya rendesen a telepre, a trágya rakásra kerül, hol addig marad, mig meg nem érett. Miután a trágya jósága különösen a telepen való kezeléstől függ, lássuk hogyan is kell azt ott kezelni.

A trágyatelepről tudni kell azt, hogy az legyen az istállóhoz lehetőleg közel, hogy a trágya kihordása ne raboljon sok időt el; azonban még se legyen olyan közel, hogy a fedélről lecsurgó viz a trágya javát kimossa, kilugozza. Igen jó és olcsó trágyatelep készítési mód a következő:

Ha földünk agyagos, úgy készítünk egy 50—60 cm. mély gödröt, melynek falait függőlegesen levágjuk és ugy a fenekét, mint az oldalait lesujkoljuk; megjegyzendő azonban, hogy a gödörnek egyik, még pedig az istállótól távolabb eső vége felé kissé lejtősnek kell lennie, hogy a telep feneken összegyűlő lé a telep ezen részén készített kis csatornán a trágyalég-gödörbe gyűljön össze.

Ha földünk nem agyagos, akkor a gödröt 20—30 cm. rel mélyebbre készítjük és ilyen vastagon jó kötött anyaggal töltjük fel s szintén lesujkoljuk. Ugyancsak agyaggal burkolandó a trágyalég-gödör is, vagy a mi még jobb, egy használatban nem lévő hordót sülyesztünk a földbe.

A telep nagysága az állatok számától függ. Középszámítás szerint 1 darab felnőtt állatra lehet számítani 4—5 m² területet, fiatalabb állatoknál pedig 2 drbra lehet annyit számítani.

A naponkint kihordott trágyát a telepen egyenletesen el kell teregetni, sőt meg is kell taposni. Ha a kihordott trágyát csak ugy akárhogyan, a telepre dobáljuk, mivel sokszor lehet tapasztalni, az megpenészedik, elromlik; már pedig miként a penészes kenyér és bármely más megromlott eledel sem embernek, sem állatnak nem jó, épp ugy nem jó a penészes trágya sem a földnek. E bajon ugy lehet segíteni, hogy a trágyát nem csak elterítjük, hanem egyuttal jól meg is tapossuk, hogy közte nagyobb hézag ne maradjon.

Nem lényegtelen dolog az sem, hogy a befejezett trágyatelep felülete milyen alakú legyen? Ha sima, vagy pedig közepén mélyedés van, az esetben a hólé és eső viz ott jobban összetud gyűlni és kilugozza a trágya zsirját. Ez tehát nem alkalmas. Legjobb, ha domboru felületű, mert erről a viz könnyen le tud szaladni.

Nyári időszakban, midőn nagy forróság uralkodik, a trágyarakás könnyen kiszárad s e miatt nem tud gyorsan rothadni. E baj elkerülése végett legjobban a trágyát hetenkint legalább is 2—3-szor trágyalével megöntözni.

*) Pályamunka az „E. G.“ által hirdett irodalmi pályázat 3. pontjára.

A kiszáradást meg lehet akadályozni úgy is, ha az istállóból kihordott trágyát beleteszük a trágyalégödörbe s mikor ez felszívta a trágyalevet, onnan kiszedjük és ezen átázott trágyával betertjük a trágyarakást. Lehet a lé felszívására polyvát, töreket, vagy a hol tőzeg van, tőzeget használni s ezzel teríteni be a trágya telepet.

Ezen eljárások mellett egyfelől siettetjük a trágya rothadását, másrészt meg a már említett ammoniak-gáz elszállítását megakadályozzuk.

Nagyon helyes eljárás az is, ha a már befejezett trágyarakást 15—20 cm. vastagon beföldeljük, vagy pedig ha magába a trágyarakásba teszünk 1—2 réteg földet.

Mint fentebb is említettem, az okos gazda nem engedí szétfolyni az udvaron, vagy kifolyni az utra, hanem a telep végén készít egy légödört, a hol összegyűlhet a trágyalé, sőt azt az istállóból is ide vezeti. Ezt a trágyalevet, mely igen kitűnő trágya, fel lehet használni a telep öntözésére, a fölösleget pedig 5—6-szor annyi vízzel felhígítva, rétek, legelők és szántóföldek öntözésére lehet felhasználni.

A trágyalé tisztán nem használható trágyázásra, mert nagyon erős és maró hatása van.

A trágyalének rétekre és legelőkre való kihordására legalkalmasabb a tél, mert ilyenkor nincs ott növény a minek ártalmára lehetne, meg lévén fagyva a föld, nem vág le benne a kocsi kereke, de meg ilyenkor jobban is ráér a gazda.

Lényeges dolog az, hogy mikor hordjuk ki a trágyát a szántóföldre? Ha sokáig hagyjuk érni, ez esetben túlrett trágyát kapunk, ha meg korán kihordjuk, jóformán szalmás lesz. Legjobb itt is az aranyközéputat választani. tehát középerett korában hordjuk ki a trágyát. Ezt pedig megtudhatjuk úgy, hogy a rakásból felemelünk egy villával s ha benne az alom, pl. a szalma még jól felismerhető, de hozzányulva szétbomlik, bátran lehet kihordani.

Mikor a trágya a telepről kikerült a szántóföldre, következik annak az itteni kezelése. Lehet a trágyatelepen akármilyen jó és értékes, ha a szántóföldön nem jól kezeljük, vajmi keveset fog az érni. Kérdés, hogyan kell bántani a trágyával a szántóföldön? Legtöbb esetben a mint kihordják a trágyát a szántóföldre, ott kisebb-nagyobb kupacokba lerakják s néha eltelik 2—3 hét is, míg elteritik és alászántják.

Ezt az eljárást helyesebbi semmi esetre nem lehet, mert ha eső jön a kihordás után, kilugozza a trágya javát arra a kis helyre s innen származnak a buja foltos vetések, melyeknek nem örül a gazda.

(Folytatjuk.)

Egy gazdaság ismertetése.*)

V.

Trágyatermelés:

Szükségesnek tartom megemlékezni arról, vajjon a gazdaság trágyaszükséglete fedezetet talál-e az összes állatállomány által termelt trágyamennyiségben. Az évi szükséglet a fennebbiek szerint kitesz 26400 mmázsát.

Az állatállomány után nyert istállótrágya mennyiségének kiszámítása a következő formula szerint megközelítő pontossággal eszközölhető: a friss trágya mennyiségét kapjuk, ha a feletett takarmány száraz-anyagának feléhez az alom szárazanyagát hozzáadjuk s ehhez vesszük a friss trágya víztartalmát, vagyis a szárazanyagtartalmat jelző számot szorozzuk szarvasmarháknál 4-el, juhoknál 3-al. A fennebb közölt takarmányozási kiuntatási adatai szerint a szarvasmarhák által felvetett takarmány száraz-anyagának fele része

294547 mmázsát

az alom szárazanyaga 146033

Összesen 440580 × 4 =

17.62320 métermázsá, melyhez hozzáadva a legelőn és zöldtakarmányon tartás ideje alatt termelt mennyiséget 40%-al = 7049 mmázsát, az összes szarvasmarhatrágya 24672 mmázsát tesz ki friss állapotban, vagyis 16% erjedési veszteség levonásával 20.725 mmázsá félrett trágyát.

Juhok által elfogyasztott takarmány száraz-anyagának felerésze . 56863 mmázsát az alom szárazanyaga 110636

Összesen 167499 × 3 =

502497 métermázsá friss juhtrágyát — 16% erjedési veszteség levonásával 422098 métermázsá félrett trágyát eredményez. Ezek szerint az összes istállótrágya termelés 20725 + 422098 = 2494598 mmázsára megy föl, mely mennyiséget szembeállítva a szükséglettel, kerekszámban 1454 mmázsá hiány mutatkozik. Ez azonban bőven fedezetet talál a sertések, igás és úrasági hintós lovak által termelt s itt fel nem számított trágyamennyiségben. A különböző hulladékok gyűjtése által nyert keveréktrágya és a trágyalé rétek javítására fordítatik.

Szőlő- és gyümölcsstermelés.

A gazdaság átvétele alkalmával találtott — nagyobb részben phylloxerával már inficiált, de különben is igen elhanyagoltan művelt 12¹⁰⁰⁰/₁₆₀₀ cat. hold szőlőterület és részint a szőlőteleppel egybefüggően részint elkülönítve fekvő 19 cat. hold gyümölcsös, elvadult, rozszul kezelt s nagygyóbbára meg sem határozható fajtájú igen vén almafákkal.

A szőlőterületnek ³/₄ része, a gyümölcsös pedig egész kiterjedésében talajánál és fekvésénél fogva szőlő, illetve gyümölcsstermelés céljaira igen alkalmasnak mutatkozott s ezért azoknak felújítása elhatározott. A szőlő felújítási munkája azzal vette kezdetét, hogy a talajhoz alkalmas amerikai szőlőfajtának, mint alanynak megállapítása céljából 200 □ ölnyi rigolozott terület beültetett az alkalmasnak gondolt Vitis Solonis, Rupestris Monticola és Riparia Portalis fajta gyökeres vesszőkkel. Ezek közül a Riparia sehogyan sem vált be, azonban a szőlőhegy alsó részében a Solonis, a meredek lejtőn pedig a Rupestris teljesen alkalmasnak bizonyult.

Mint hogy ezen szőlőfelújítás megkezdésének idejében maguk az állami szakközvegek sem voltak még teljesen tisztában a leghelyesebb szőlőfelújítási módra nézve — a mint hogy még ma is hallunk ellentétes nézeteket — az elhatározott, hogy a felújítás egyelőre csak kisebb méretekben indíttassék meg, azt célozván ezzel, hogy a továbbiakban a saját tapasztalatok és megfigyelések is érvényre juthassanak. Ezekhez képest 200 □ öl terület beültetve lett hozatott gyökeres, fás oltványokkal, 800 □ öl rigolozott terület pedig, mint anyatelep a megfelelőnek talált amerikai fajta gyökeres vesszőkkel a zöld oltás alkalmazásával telepítési mód kipróbálására.

A szerzett tapasztalatok csakhamar azt mutatták, hogy a fás oltványok alkalmazása, az oltások tökéletlen fordítása miatt — 2 év alatt 60% kiveszett — mellőzendő s e helyett a habár lassabb, de biztos eredményű zöld oltásokkal felújítási mód alkalmazandó. Ezen alapon indítattott meg a telepítés nagyobb méretekben s ma már van 4 hold teljesen beültetett s pár év óta termést is adó szőlő, míg másik 4 hold most van berendezés alatt. A felújítási költség az eddigi 4 holdnál 335 frtot tett ki cat. holdanként. Legutóbbi évben adott holdja 14 III. mustot. Az élősdiék ellen való védekezés a tudományos vizsgálatok által leghelyesebbnek talált módszerek alkalmazásával szigorúan végrehajthatik.

A gyümölcsös újbóli telepítése oly módon eszközöltetett, hogy tekintet nélkül a már kivénült fákra, rendes sor- és fatávolságra 5 éves oltványokkal beültetett s a már kiveszésnek indult vén fák fokozatosan eltávolítottak.

Kevés fajtában nagy mennyiségű finom

asztali gyümölcs előállítása lévén célul kitűzve, két fajta fogadtatott el és pedig a batul és az angol arany téli parmen. Kiültetve lett 3 év alatt 1000 darab oltvány a két fajtából egyenlő mennyiségben s az első évben plántáltak már teremni is kezdtek.

Munkaerő.

A fogatos munkaerőről volt már említés téve. A kézi munkát illetőleg a következőket tartom szükségesnek felemlíteni. A gazdaság állandó cselédségét a közel vidék szolgáltatja, kik a vidéki szokáshoz képest megfelelő, sőt jó javadalmazásban részesülnek. A szegődmenyi kimutatás térszűke miatt nem közölhető, de álljon itt legalább az állandó alkalmazásban levő éves cselédek létszámának feltevése. Béresgazda 1, kerülő 1, kocsis 3, béres 10, gulyás 2, tehenész-szamadó 1, tehenész-bojtár 3, kanász-szamadó 1, kanász-bojtár 1, juhász-szamadó 1, juhász-bojtár 3, bográr 1, kovács 1, gépész (a cséplési idényre) 1. — Ezekon kívül a szükséglet szerint havi cselédek is alkalmaztatnak.

Időszaki munkások a közeli községekből bőven kaphatók az egy tengeri kapálás idejét kivéve, a midőn néha — főleg az időjárás okozta munkatorlás esetében — némi hiány mutatkozik. Napszamosok napi bére tavasszal és ősszel férfi 40 kr., nő 30 kr.; nyáron át férfimunkás bére 50—60 kr., nőmunkásé 40—50 kr. és naponta 2 kr. értékű pálinka. A tengeri miveltését részes munkások eszközlik a termés ¹/₃ áért, néha azonban előfordul, hogy részes vállalkozók nem kaphatók ilyenkor sorművelő fogatos eszközök alkalmazásával házilag munkáltatik.

Aratást szintén részes munkások végzik buzánál a termés ¹/₁₂—¹/₁₃, rozsnál ¹/₁₁—¹/₁₂, árpa és zabnál ¹/₁₀—¹/₁₁ részeért és a vidéken szokásos élelmezésért. Minden egyéb munkánál napszamosok alkalmaztatnak. Ujabbban azonban a gazdaság vezetőségének kitartó buzgolkodása folytán az indolens, nehezen rávehető munkásnép a mindkét részre igen előnyös szakmáymunkát kezdi felkarolni.

(Folytatjuk.)

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A magrépa kiválasztása.** Szükséges hogy mindazok a répák, melyek a levél kinézése után ítélve tenyésztésre nem alkalmasak, még a szedés előtt kivétessenek, vagy megjelöltessenek. Ez egyrészt azért kell, hogy egy bizonyos típusú répát tenyészthessünk, másrészt, hogy olyan esetleges beteg répákat, melyeknél már a levélzet elárulja a betegség, pl. cercospora beticola, uromyces betae jelenlétét ki ne választassanak. Ennek elérésére nagyon jó mód az, hogy szeptemberben egy, megbízható emberünk a magrépa-termesztésre szánt területet sorról-sorra járja és minden a levélzetről betegnek ítéltető, vagy a levélzet színével és formájával elütő répafejet az oldalán kivágással megjelöli. A vágás már a következő napon kitágul és 4—5 hét alatt 5—10 mm. széles, behegedt, nagyon feltűnő hasadás mutatkozik, a mi a répának nem árt és sem le nem törülhető, sem el nem nézhető. Még ha őszszel talán a rátapadt földtől nem lehetne a hasadást látni, a tavaszi kiválogatásnál nem kerülheti el a figyelmet.

+ **A lefölözött tej mint takarmány.** 2—3 hónapos malacoknak 1000 kg. élősulyra 300—350 kgr. lefölözött tej számítható. De ez a hig táplálószer a fiatal állatoknál hasmanést okozhat, azért liszt, különösen árpaliszt hozzáadása olyan arányban például, hogy 1000 kg. lefölözött tejhez 25 kgr. lisztet adjunk, nagyon jó hatású lesz. Azután nagyon ajánlható még olaj, különösen lenmagolajpogácsa hozzáadása. Az állat növekedésével azután emelni kell a szilárd táplálék mennyiségét is. Borjuk azonban jobban értékesítik a lefölözött tejet, mint a malacok.

— **Fagyott tojás és alma helyreállítása.** Fagyott tojások újra élvezhetővé tétele úgy

*) Pályadolgozat az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége által (2. sz. alatt) hirdett pályázatra.

történi, hogy friss kutvizbe sót keverünk és a tojásokat beleteszünk. Ezáltal a fagy kiszívódik belőlük és megint teljesen élvezhetőek lesznek. Fagyott almákat 1-1,5 cm. magasan hideg vízzel leöntjük s mikor már jégkéreg képződött, lefolyattuk, azután a képződött jégkérget egy ronggyal letöröljük és az almát meleg szobában helyezzük el. Ugyanezt az eljárást lehet a körténél is alkalmazni, csak ügyelni kell arra, hogy a fagyott gyümölcs ne engedjen föl még az eljárás előtt.

+ **Új módszer szép és ízletes gyümölcs előállítására.** Ez ideig azt tartották, hogy a gyümölcs annál szebb és ízletesebb lesz, minél többet ki van téve a nap sugarainak és e szerint kezelték a gyümölcsöket. Új kísérletek azonban ennek éppen ellenkezőjét bizonyítják, sőt azt mutatják, hogy árnyékban, mesterségesen előidézett nagy melegben a gyümölcs szebb, ízletesebb és részben nagyobb is lesz. Az árnyékot és mesterséges meleget a gyümölcsnek papírba burkolásával idézik elő. A költségek nem nagyok és a gyümölcskedvelőknek, ugyancsak a szép gyümölcsformát szeretőknél, de egyáltalában minden gyümölcsstenyészőnek mellékes lesz, ha szép és mutatós gyümölcs produkálása a célja. Az „Erfurter Führer im Gartenbau“ 32. számában az egész eljárás és annak költségei le vannak írva és kívánatra bárkinek bérmentve megküldi.

+ **Szőlőkarók imprágnálása.** A következő reflexiókat vettük:

„F. évi október 14-én kelt 32. számú b. lapjában „A szőlőkarók legcélszerűbb imprágnálása“ cím alatt talállok egy cikket, melyben legnagyobb meglepetésemre a konyhasó vizoldatában való áztatást célszerűnek tartják. Ez persze kora tavasszal volna fogantatandó 10% konyhasóoldat a karókat több évre biztosítaná, feltéve, hogy az áztatás évenként ismételtetnék.

Már azon körülmény, hogy ezen telítést évente ismételní kell, elegendő volna ezen telítési módszer célszerűtlenségének bizonyítására, mert melyik szőlőbirtokos, különösen nagyobb szőlőbirtokos volna hajlandó évente az összes karókat telíteni, ha a szer olcsó is. Kisebb ismétlődő kiadások mégis idővel összegezve jelentékenyek lesznek, de ezek még mindig kisebbek, mint az Ön által ajánlott telítési módszernél évente előforduló idő és munkadíj-vesztés. Ezen kiadásokhoz hozzáadandó még azon kár is, mely nagyobb szőlőbirtokosok állítása szerint a karók beverése és kihuzása alkalmával a szőlővessző megrogálása által támad s elkerülhetetlen, azért bizonyára azon módon érdemi az elsőséget, mely a szőlőbirtokosnak biztosítja, hogy a szőlőkarók évtizedeken át a földben maradhatnak.

Az Ön által ajánlott konyhasó általi telítés által a telítésnek egy új módjával ismerkedett s a szőlőgazda ma holnap majd nem tudja, hogy melyik telítési módszerhez nyuljon. Hogy egy alkalmas telítési módszer a szőlőbirtokosnál életkérdéssé vált, nem vonható kétségbe s csak sajnós volna, ha szőlőgazdáink a monarchiában egy mindenestre új, a külföldön már régisen letárgyalt telítési módszerrel újlag kísérletezni kezdenének. Mindenesetre legokosabb volna, ha a honi szőlőgazdák a rajnai s a Mosel melletti szőlőbirtokosok tapasztalatain okulva ezeket követnék s már bevált telítési módszereket használnának.

Itt első sorban említendő az a telítési módszer, mely b. lapjában is fel van sorolva, t. i. a telítés az Avenarius-féle szabadalmazott Carbolinummal, melyről 1896-ik évben a „Landwirtschaftliche Zeitschrift“ a következőket írja:

„A f. év augusztus 10--18-ika között tartott szőlőszeti segédeszközök kiállításán az Avenarius-cég szőlőkarókat kiállított, melyek az ő módszere szerint telítve voltak s 25 évig szakadatlanul télen-nyáron a földben álltak, anélkül, hogy a rothadás legesekélyebb nyo-

mát is mutatták volna, s oly egészségesek voltak, hogy nem kételkedhető, hogy még évtizedeken át használhatók. A kiállítási jury e cégnek e téren szerzett kiváló érdemeiért az állami ezüst érmét ítélte oda.“

IRODALMI SZEMLE.

Külföldi lapokból.

A tarló jókori alászántásának befolyása kalászosaink némely betegségére Tény az, hogy a kalászosok közt a betegségek egész sorozata ujabban aggodalomkeltően terjed. Ennek oka részben az lehet, hogy az enyhe télek az átfagyást és a talaj ennek következtében beállandó meglazulását nem idézhették elő. De másik fontos oka a növényi és állati kártevők elterjedésében rejlik, melyek a tarlón maradó szalmarészekre kapják életfeltételeiket. Sürgősen szükséges tehát, hogy a mennyiben azt az időjárás megengedi, a tarlót minél korábban és minél mélyebben alászántsuk. Minél korábban eltávolítjuk a gabnatermés részeit a földről, annál kevesebbet fognak a következő kalászosok a növényi és állati elősdiéktől szenvedni. Az itt különösen figyelembe jövő betegségek két formában nyilvánulnak. Az első forma a gyakorlatban az őszi kalászosoknál az ugynevezett „kitelelők“, míg a tavaszi kalászosoknál megszakított fejlődésű. Az első esetben gabonalegyek (oscinis irit, cecidomyia destructor) répanematódák (heterodera Schactii) vannak jelen, míg a második esetben a gabonát, mely közvetlen az aratás előtt egészen normálisan fejlődik, lisztharmat, vagy érettség és különböző gabonalegyek (oscinis frit, o. pucilla, cecidomyia destructor), a gabonakalászó légy (cephus pygniaeus), gabonalevéltetű (siphonophora cerealis Kalt.) és végül a gombák egész sora, mint a rozskalásztörő (leptosphaeria herpotrichoides) a buzakalásztörő (ophiobolus herpotrichus) és levélgombák, mint a lisztharmat kórtünetet okozó sphaerella, cladosporium, septoria támadják meg. Ezek ellen hathatós védekezés a tarló korai és jó mély alászántása. Olyan vidéken, a hol a tarlót egész télen át szántatlanul hagyják, ott valószínűleg mesterségesen, melegágyban tenyésztetik ezeket a betegségeket és az aratás előtt szidvaszapulva az állapotot, első sorban önmagukat kellene szidniok vétkes mulasztásuk miatt, a mit hanyagságuknak, oktalan gazdálkodásuknak köszönhetnek. — (Mittheilungen d. Vers. Stat. S. Pflanzenschutz.)

Gümőkóros tehének és tejüknek használata borjuk táplálására. Phelps C. L. tanár a kísérleti állomás részére tanulmányozás céljából 4 tehenet kapott, melyek az 1896. márciusi tuberkulin próbánál egészségeseknek, 1896. októberben azonban betegeknek bizonyultak, melyeknél tehát megállapítható volt, hogy a gümőkór kezdő stádiumban van. Ezeket a teheneket tágas istállóban, a legkedvezőbb viszonyok közt helyezték el és három-három hónaponként tuberculinpróbával vizsgáltattak meg. Kezdetben mind a négy enyhe gümőkórt mutatott; később nem működött a próba és az 1898. áprilisig végzett hat próba után csak egy-két megbetegedés mutatkozott. Egy tehén kevéssel az előtt borjazott; egy másik holtat ellett, a borjú azonban nem bizonyult gümőkórosnak; a harmadik 1897. szeptemberében ellett, tejjével táplálták a borjút. Ezeknek a teheneknek tejjével három más, bebizonyítottan egészséges tehén borjait táplálták. A 1½ éves kísérlet után minden tehén egészséges volt, a tuberkulin próba egyik-másiknál alig mutatott föl megbetegedést. A borjuk teljesen egészségesek voltak. Mindenesetre érdemes kísérletek ezek, melyek a kísérletezőnek következtetéseit támogatják, hogy: a tehének gümőkórja nehezen diagnosztizálható betegség; kedvezőtlen viszonyok, mint rosszul szellőztethető istálló, vagy kedvezőtlen általános egészségi állapot

a betegség kifejlődését elősegítik; hogy melyik stádiumban lesz a tejszék fertőzve, az ismeretlen; ez előtt az idő előtt azonban nem kell félni attól, hogy a tejjel a betegség átragad és hogy a borjak az ilyen tejtől megfertőzöttek. (Rep. of the Storrs Agric. Exper. Stat.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délután a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

Hivatalos tudósítások fekszenek immár előttünk az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* közgyűlésének és a *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének* V. nagygyűléséről. Mind a kettő imponáló megnyilatkozása volt a Királyhágon túli gazdasági viszonyok együtterzésének és együtt munkálkodásának. Az Omge az elmúlt évben is következetesen követett programjához híven működött a Királyhágon túli gazdasági viszonyok előbbrevitelén és elvitathatatlanul nagy eredményeket ért el különösen a gazdatársadalom öntudatának, a mezőgazdaság iránt való érdeklődésének előmozdításában; a Szövetség a benne lévő vármezei gazdasági egyesületekkel karöltve ugyanennek a célnak elérésén fáradozott.

Az *O. M. G. E.* közgyűlését 25-én nyitotta meg az egyesület elnöke, *Dessewffy Aurél* gróf magvas és az egész elmúlt év gazdasági viszonyaira és eredményeire kiterjedő érdekes beszéddel. Rámutatott arra, hogy az ez évi szemtermés a fagykár és más bajok miatt jónak éppen nem volt mondható és sajnós, még ez a gyöngébb termés sem volt valami jó áron értékesíthető. A buzatermeléssel kapcsolatban fölemlítette az őrlési engedély eltörlését és utalt arra, hogy az ellentétes véleménynyel szemben tény az, hogy a buza budapesti ára semmivel sem alacsonyabb a bécsi árnál. Ez ugyan nem vigasztalás, mert az árak itt is, ott is nagyon alacsonyak. Egy másik aggodalmas körülmény a hitelviszonyok megromlása és a pénz megdrágulása.

Egyéb termelési ágaink közül a hizómarha már csak az egyetlen, mely most még élénkebb kereslet tárgya, sertéskivitelünk a sertésvész, a kivitelnek Németország és Ausztria felé való megnehezítése miatt fogy, a husjúhok kivitele hasonlóképpen, a gyapju nem jól értékesül, a bortermést a fagykár csökkentették s még a mi termett sem értékesülhet jól az alacsony vámmal bejövő olasz bor miatt, szóval a mai helyzet nehéz és bizonytalan, a jövőre nem sok jó kilátást nyújt s kívánatos egy jobb jövő elkövetkezése. Legnagyobb elismeréssel emlékszik meg *Darányi* miniszternek a szövetkezeti ügy iránt tanusított meleg érdeklődése és tevékenységéről, melylyel ezt az eddig passzív nézett szövetkezeti mozgalmat előbbrevinni törekszik.

Az elnöki megnyitó után a miniszternek az egyesület elnökéhez intézett irata olvastott föl: „Nem annyira érdem, mint szerencse dolga — mondja a köszönő — irat, hogy mint miniszter oly korszakban működhetem, amelyben a magyar gazda annak tudatára ébredt, hogy a döntésre hivatott állami faktorok után első sorban önmaga van hivatva saját sorsa felett határozni; önmaga van hivatva azt jobbra fordítani. A magyar gazda ezen öntudatra ébredését a nemzet ma kétségtelen rokonszenvével kíséri. Ezen rokonszenv megtartását és biztosítását elsőrangú feladatunknak kell, hogy tekintsük. Valamint az aratást első sorban a tiszta vetőmag biztosítja, azonképpen, a mi további haladásunk és fejlődésünk titka is mindenekfelett abban rejlik, hogy gazdasági törekvéseinktől távol tartsunk mindent, a mi azoktól idegen, mindent a mi az egyoldalúságnak bárcsak látszatát is kelthető, — minden a mi most egységesnek

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen mű-üzlet-asztalos munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
ROLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányú és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helybeli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükségeltető márványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. — Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat, Földy Antal utóda Kolozsvárt, Ferencz József-ut 58. szám. (475.)

jelentkező gazdatársadalmat esetleg megoszthatná, részekre tagolhatná.

A közgyűlés elhatározásából *Méline* volt francia miniszterelnököt és földmivélségi minisztert üdvözlök és a magyar gazdáknak a párisi gazdakongresszuson való előzékeny és figyelmes fogadásáért köszönetet mondanak neki, mint a kongresszus elnökének.

Ezután megejtették a szavazást, mely szerint *Dessewffy Aurél* gróf elnöknek, *Andrássy Aladár* gr., *Bujanovics Sándor* és *Zselénszky Róbert* gr. alelnököknek választották meg.

Előterjesztett még *Solymos Gusztávnak* a tagosítási törvény revíziójáról szóló indítványa, mely szerint a tagosításról szóló 1871. VIII. t. c.-nek több irányban való módosítását proponálja

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése 26-án tartott meg ugyancsak *Dessewffy Aurél* gróf elnökle mellett A szövetség titkára előterjesztette a lefolyt évről szóló jelentését, melyben a szövetség működéséből különösen kimagaslik a vám-tarifa tervezet elkészítése, valamint a gazdákörök alakítására indított nagyszabású mozgalom. Az 1901. évi programban különösen jelentős a II. orsz. mezőgazdasági kiállítás helyének megállapítása. A nagygyűlés Pozsony mellett döntött.

A gyűlés egyik pontja volt a *börze reformjának* kérdése, melynél *Károlyi Sándor* gróf javaslatára a következő határozatot fogadták:

Kimondja a szövetségi nagygyűlés, hogy: „A tő. sden folyó fedezetlen határidőzlet mellett a mai helyzet tarthatatlan s törvényes intézkedések szüksége fenforog; ebből folyólag támaszkodva saját régi, valamint újabban a Nógrád, Arad, Nyitra, Sáros, Zala, Somogy és Bars vármegyei gazdasági egyesületek által elfoglalt állásponton, feliratilag kéri fel az összkormányt és képviselőházat, hogy a III. szövetségi nagygyűlésnek a tőzsdé reformja tárgyában hozott határozatát érvényesítse.”

A *gabonádrak szabályozása* tárgyában megindítandó nemzetközi mozgalom szükségességét *Bernát István* fejtegette ki és ennek alapján a nagygyűlés elfogadta azon javaslatot, hogy:

1. A magyar gazdáknak termékeik értékesítése végett való tömörülését s e célból értékesítő szervezeteknek alakítását s egy hálózatba vonását szükségesnek tartja s az eszme terjesztésére, valamint tényleges megvalósítására a vidéki gazdasági egyesületek figyelmét lehető nyomtatékkal felhívja.

2. Tekintettel arra, hogy a kormány beavatkozása multhatatlanul szükséges. hivatkozással az érdekeltek minisztereknek e tárgyban tett nyilatkozatára, mielőbb egy értekezlet volna összehívandó úgy a kormány képviselőiből, valamint az érdekeltek szaktestületek megbízottaiból; az értekezleten megállapítandók az állami beavatkozás módozatai s a magyar államvasut által nyújtandó kedvezmények részletei is.

Elfogadta a nagygyűlés *Fesszenszky Pál* előadónak a *husértékesítés* tárgyában előterjesztett azon javaslatát, hogy:

1. A velünk szerződéses viszonyban álló államoktól, különösen Németországtól, a megújítandó kereskedelmi szerződésekben — vagy külön egyezményben, ki nem játszható biztosítók szervezendők állatkivitelünk biztosítására.

2. Sertés-vágóhidak létesítése szövetkezeti alapon. Ezek létesülésének anyagi támogatással leendő elősegítése a kormány által. Felkérendőknek tartja a gazdasági egyesületeket arra, hogy ott, a hol erre a viszonyok megfelelőek, szövetkezeti sertés-vágóhidak szervezése érdekében a szükséges propagandát társadalmi uton megindítsák.

Végül magáévá tette még a nagygyűlés *Rubinek Gyula* előadónak a *mezőgazdasági érdekképviseleti* törvényre vonatkozó javaslatát.

A „Földmivélségi Országos Egyesülete” gazdasági szakosztálya *Szily Pongrác* orsz. képviselő elnökle mellett f. hó 2-án népies ülést tartott, melynek főtárgya *Fischer Gyula* előadása volt, a kisgazdák jelzalog és hitelügyeinek megteremtéséről.

Hatalmas téma, melylyel igazán érdemes foglalkozni és az előadó komolyan, kimerítően foglalkozott ezzel a kérdéssel. Rámutatott azokra az örvendetes és immár tényekben is nyilvánuló törekvésekre, melyek egy a kormány, mint a társadalom felsőbb rétegeiben a kisgazdák életérdekeinek előmozdítása céljából újabban észlelhetők.

Ezek mellett azonban figyelmeztet azon nehézségekre, melyekkel a kisgazdának még ma is küzdeni kell, s a melyek mellett nekik lehetetlen olcsó amortizációs kölcsönhöz jutni, noha a kölcsönnek ez a formája felelne meg legjobban az ő viszonyaiknak.

Kimerítő és feleltébb tanulságos indokolásában, példákkal és számadatokkal mutatta ki az előadó, hogy meglevő szövetkezeteink és kisebb nagyobb pénzügyintézeink a kisgazdák hiteligényeit vagy drágán, vagy csak hiányosan elégíthetik ki s ezen indokokra és példákra, avagy összegében a kisgazdák helyzetére tekintettel ajánlotta és indítványozta, hogy a „Földmivélségi Országos Egyesülete” gondoskodjék egy olyan országos jellegű pénzügyintézet alakításáról, mely kizárólag a kisgazdák hiteligényeinek kielégítésével foglalkoznék.

Ehez a nagy és nemés célhoz persze hatalmas eszközök is kellenek, hogy valósulhasson, s előadó erre első sorban az erők tömörítését ajánlja, még pedig olyan módon, hogy szerte az országban kisgazda-körök alakítsanak, melyek útján nemcsak a részjegyek gyors és nagyszámú való elhelyezése, hanem a pénzügyintézetnek külső szervei is megalkottatnának.

Minimum két millió forint alaptőke alkotását látja szükségesnek ahoz, hogy az alkotandó intézet zálogleveleket bocsáthasson piacra, melyhez ismét a törvényhozás támogatását kellene megnyerni, hogy az alaptőke utáni 4½% ot az állam biztosítsa. Szerinte ezzel az államra teher nem hárulna, mert ez a kamatbiztosítás, tekintettel az ilyen mű intézeteknek lelkiismeretes vezetés mellett való virágzására, csak pusztán erkölcsi támogatás jellegével bír, mely azonban jelentékenyen megkönnyítendő úgy, a belföldi, mint a külföldi tőke megnyerését. Más részt nagy súlyt fektet előadó arra, hogy már a működő jelzalogintézetek versenytársat ne lássanak ebben a vállalatban, sőt hogy ez egyenesen az ők védőszárnyai alatt alakuljanak meg.

Tekintve ugyanis, hogy acél csak apró (maximum 2000 forint) kölcsönök nyújtása volna, melyekkel ezek úgy sem foglalkoznak,

támogatásukra már a hazafias cél iránt méltán elvárható érdeklődésükből folyólag is lehetne számítani, míg másrészt az állami kamatbiztosítás mellett az intézet részvényeiből biztosítéki alapjuk számára is vásárolhatnának és végül így a vezetésben a már ismert kiváló szakerek egyenesen befolyhatnának.

Hogy aztán ez a vállalat pénzügyileg legalább annyira nyereséges legyen, hogy pénzáldozatot se a kormánytól, se a részvényesektől ne követeljen s hogy céljának, a legolcsóbb kölcsön nyújtásának már szervezeténél fogva is megfelelhessen: szüksége volna azon kedvezmények lényegesebbjeinek megnyerésére, melyeket a magyar földhitelintézet és a kisbirtokosok országos földhitelintézete élveznek.

Előadó tovább részletekbe nem tartotta még szükségesnek bocsátkozni, mivel az eszme még csirájában van s minden további attól függ, hogy milyen fogadtatásra fog találni, de őszintén óhajtja, hogy legalább olyan fogadtatásra találjon, mint a milyent faji, nemzeti és gazdasági szempontból a magyar kisgazda érdeke megérdemel.

Előadót a nagyszámmal jelen volt tagok lelkesen megéljeneztek, mely után először *Agoston József* orsz. képviselő szólott a kérdéshez. Az eszmét helyesli, de a záloglevelek kibocsátása iránt aggodalmi vannak, attól tart ugyanis, hogy ezeknek nem leendő kelenődése és e miatt a megszavazandó kölcsönök nem lennének majd kiadhatók stb. Szerinte a mostanában alkotott állami hitelszövetkezetek a felsorolt bajok enyhítése tekintetében már is hasznosoknak bizonyultak.

Szönyi szövetkezeti alapon látná célszerűnek az intézetet szervezni, míg *Kristóffy József* orsz. képviselő felvilágosításai, valamint *Tomka B.*, *Sebestyén A.*, *Nagy D.* és *Egyedi A.* hozzászólásai után a szakosztály egyhangulag elhatározta, hogy a *vázolt pénzügyintézet* alkotását szükségesnek tartja és annak keresztülvitelét az igazgatóságra bizza.

Mi a magunk részéről örömmel veszünk tudomást a Földmivélségi Orsz. Egyesületének ezen elhatározásáról és óhajtjuk, hogy mielőbb siker koronázza fáradozását, mert való tény, hogy a magyar kisgazda hitel tekintetében még mindig csak azokra a drága morzsákra van utalva, melyek után már hazánkban más kéz nem nyúl. Az állami hitelszövetkezetek a régi sebek és bajok enyhítésére szolgálnak ugyan, de bizonyos, hogy erre sem elegendők, a magyar kisgazdának pedig ezeken kívül még olyan intézményekre is égető szüksége volna, melyek életerejét fokozzák, öregbítsék és ötlet magát a változott viszonyok között akcióképesse tegyék. Ilyen cél eléréséhez mindenkinek, de az államnak is segédkeznie kell.

J.

— Magyar komlóértékesítési iroda külföldön. Mint lapunk olvasói emlékeznek régebbi tudósításainkból: az erdélyrészi komlóból 260-280 q-t nem sikerült a szezonban eladni. Közben külföldi nagy kereskedő cégek ellátták magukat másfelé az első komlósükséglettel, s a mienkre nem reflektáltak. Tényleg a külföldi ügynökök már beszüntették itt vásárlásaikat. Különösen az erdélyi nagytermelők körében merült fel az az eszme, miszerint megkísérlendő az erdélyi komlónak a külföldi piacon való közvetlen eladása, még pedig egy magyar bizományos iroda útján.

Br. Kemény Géza nagybirtokos, orsz. képviselő ezirányú előterjesztése után Darányi miniszter felszólította a segesvári komlótermelő szövetkezetet, állítaná fel a maga hatáskörében valamely külföldi komlópiacon a magyar komló árusító irodát, a jövőben való alapos szervezkedés okából már most tanulmányozza a külföldi áralakulásokat, értékesítési viszonyokat, keressen összeköttetést a nagy vevők között, vigyen magával hazai komlómintákat, s ha lehet, kössön a maradék komlóra üzleteket és egy jövőendő magyar bizományos üzlet érdekében tegyen előmunkálatokat. A szövetkezet e hó 5-én tartotta meg értekezletét, melyen a kiküldött alelnök tette meg propozícióit. Felhívjuk olvasóinkat, kiknek eladatlan komlójuk van, küldjék be félkilónyi mintájukat Segesvárra a szövetkezetnek s árkiválmálkat is jelentsék be.

— **Agrárpolitikai tanszék az egyetemen.** A Magyar Gazdaszövetség több ízben tett lépéseket a kir. magy. tudomány egyetemen felállítandó agrárpolitikai tanszék érdekében. Nemrégiben a kultuszminiszterhez intézett íly irányban felterjesztést. A felterjesztés indokai szerint a serdülebb ifjúságnak egyáltalán nincs alkalmá, hogy az agrárpolitikai eszmékkel, illetőleg a magyar mezőgazdaságot érdeklő törvények, rendeletek és intézményekkel megismerkedjék. Kivánatos tehát, hogy a tudomány egyetemen e célra külön tanszék állíttassék fel, annyival is inkább, mert például az egyetemeken a kereskedelmi és váltóügyi ismeretek elsajátítására külön katedra van. A kultuszminiszter a Gazdaszövetség felterjesztését az egyetemi tanácshoz küldte le véleményadás végett, a mely viszont az egyetem jogi fakultásának véleményét kérte ki e tárgyban. A jogkari tanártestület a Gazdaszövetség átiratával most foglalkozott s kimondotta, hogy az agrárpolitikai tanszék felállítását nem tartja szükségesnek, nem pedig azért, mert a Földes Béla nemzetgazdaságtani és pénzügytani előadásai bennfoglaltnak az agrárpolitikai ismeretek is.

— **A bécsi marhavásár bojkottja.** A bécsi mészárosok radikális eszközökhöz nyultak, hogy követelésüket, hogy a bécsi st. marxi vásáron megvett marháért a fogyasztási adót ezentul nem ök, hanem az eladó, tehát a gazdák fizessék, keresztülvigyék. Hétfőn nagygyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a st. marxi marhavásárt bojkottálják s mindaddig egy darab marhát sem vesznek ott, míg kivánságukat nem teljesítik. A bojkottot, illetőleg sztrájkot kedden meg is kezdték, minek következtében a bécsi marhavásáron kedden teljesen szünetelt az üzlet. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a bécsi mészárosok valami ürügyet keresnek arra, hogy a hus árát felemelhessek s erre legalkalmasabbnak a fogyasztási adónak a tenyésztőkre és hízalókra való áthárítását találták. Déiben a mészárosok küldöttsége a helytartónál járt, hogy támogatását kérje. A helytartó azt válaszolta, hogy a küldöttség rosszul választotta meg a megjelenés időpontját akkor, midőn a mészárosok követeléseik elérését a törvényen kívül, preszió útján készülnek kierőszakolni. Érdemleges nyilatkozatot annál kevésbé tehet, mert erre sem nem illetékes, sem az érdekelt központi batóságok részéről felhatalmazást nem nyert. A helytartó kifejezetten figyelmeztette a tartományi biztos által a bécsi marhavásár huspénztárát, hogy sem jogosítva, sem hivatva nincs a mészárosok által esetleg az érvényes vásári szabályzatok megkerülésével kötött marhavásárok végrehajtására. A küldöttségnek a helytartó és a polgármester által történt fogadása következtében, mely alkalommal az utóbbi közbenjárást ígért, a hangulat a marhavásáron nyugodtabb lett és délután ismét megkezdődtek a vásárlások.

— **Téli tanfolyamok.** A „Temesmegyei Gazdasági Egylet” a folyó téli idény alatt, illetve 1900. december 1-től, 1901. március hó 10-ig bezárólag Temesmegye területén 36 községben összesen 261 népies előadás tartását

tervezi; ezeken kívül tartat 3 községben 3 egy-egy hónapig tartó téli, rendes tanfolyamot, 2 községben háziipar-tanfolyamot három hónapon keresztül. Ezen előadások, melyek a földmivélsügyi miniszter erkölcsi és anyagi támogatása mellett már több éve tartatnak, e megyében már igen észrevehető haladást eredményeztek. Nem csekély fáradságába és körültekintésébe kerülnek az egyesületnek ezen előadások rendezései, ka Temesmegye rendkívül kevert népségét tekintjük. Az előadóknak csak hat nyelven kell előadniok, t. i. magyar, német, román, tót, szerb és bolgár nyelven! A legtöbb előadás száma egy-egy községben 10, a legkevesebb 4. Az előadások tárgyai a gazdaság összes ágaiból, valamint a szövetkezés és törvények ismertetéséből merítették; a háziipar-tanfolyamok pedig a kosárfonást, seprű- és kefékészítést, szalmafonást és faragó munkák készítését ölelik fel. Az előadásokat tartják nagybirtokosok, gazdasztek, jegyzők, tanítók, a kormány által ki-nevezett vándortanárok és a megye területén levő m. kir. földmivélsiskola tanszemélyzete. Az előadások már folyó hó 2-án kezdődtek igen örvendetes érdeklődés mellett.

— **Kétéves szolgálati idő.** A csehországi mezőgazdasági tanács német osztályának utolsó ülésén Wüsch földmivés iskolai igazgató azt az indítványt terjesztette elő, hogy a földmivés iskolák nagyobb látogatottságának előidézésére kérelmezzék az ezen iskolákat végzett hallgatóknak azt az előnyt, hogy katonai szolgálatuk tényleges két éve után tartósan szabadságoltassanak. Ez tényleg közelebb hozhatna a kívánt célhoz: minél több munkavezetőt és kiszgádtát nyerni és a katonai szolgálatnak sem volna nagy hátrányára, mert az ilyen intelligensebb katoná két év alatt el tudja sajátítani a teljes katonai kiképzést. Jól tudjuk, hogy el is sajátítja és a legtöbbből altiszt is lesz, a kiket azután parancsnokságuk éppen azért nem szabadságol, mert képzett altisztekre szüksége van. Az a hadügyminiszteri rendelet, hogy a földmivés iskolát végzetek két szolgálati év után szabadságolhatók többnyire illuzórius marad, mert a jól képzetteket a 3 évben benntartják, hogy ezek másokat képezzenek ki, a rosszul kiképzetteket pedig megint benntartják, hogy még egy évig képeztessenek. Kötelező intézkedés szükséges, hogy a földmivés iskolát végzetek szabadságolandók két év után.

— **A képviselőválasztások előtt.** A német Reichstag és az osztrák Reichsrath választásai előtt a német és az osztrák agráriusok tevékeny akcióit fejtenek ki az iránt, hogy a földmivéls lakosság olyan képviselőket válasszon, a kik az ő érdekeiknek hivatott szószólói lesznek. Az egyik osztrákproklamáció a többek közt így szól: „Csak ha meggyőződtek, hogy a jelölt valóban semmit sem akar önmagának, de még egy politikai pártnak sem megválasztásával megszerezni, csak akkor vegyétek komolyan a jelölést és csak azután kérdezzétek, hogy a jelölt agrárius-e és a mezőgazdaság követelményeit minden személyes és pártérdekelé helyezi-e? Függetlennek, személyes és politikai pártoktól függetlennek, tehát a politikai pártokon kívül állónak kell lennie a jelöltnek, a ki csak a mezőgazdaság érdekében tömörülő tábornak lehet hiva.” Ez határozott irányadás a gazda választóknak. Valóban itt az ideje, hogy nálunk is ne közjogi jelszavak, hanem a közgazdasági kérdések jegyében választásznak képviselőket, alakítsanak pártokat. Nálunk is a választók zömét a föld népe képezi és nálunk is — és nálunk leginkább — szükséges, hogy a képviselőházban ne csak földmivéls által megválasztott földbirtokos, de a mezőgazdaság érdekeiért dolgozni tudó és dolgozni akaró képviselők is legyenek és többségben legyenek.

— **Hű mezőgazdasági munkások szerzése.** Egy földbirtokosnak üdvös intézkedéséről van szó, melyet cselédjei gyermekeinek létesített saját erejéből, a rendszeres megtakarítás rendszerevel. Minden gyerekért, a ki

szolgálatra alkalmas és hozzá elszegődik, ez időtől kezdve házasságáig minden évben 30 koronát fizet be; ha ez ideig szakadatlanul a szolgálatában maradt az illető, házassága napján megkapja a takarékkönyvet. A katonai szolgálati idő, ha csak önkéntesen meg nem hosszabbítja a cseléd, beszámítja a szolgálati időbe és ez idő alatt is történik a befizetés. a szülők eltávozásá, ha a gyermekük szolgálatban marad, nem bir befolyással a befizetésre és továbbra is érvényben marad. A házasság emberek segélyezéséről is gondoskodva van. Ez az intézmény csakugyan alkalmasnak látszik az ifjúságnak a városokba való céltalan tódulásának megakadályozására. Kétségtelenül szép és humánus intézmény, de a házasságkötést bizonyára nem fogja nagyon siettetni, mert hiszen a takarékkönyvecske összege annál nagyobb lesz, mennél később történik a szerelmi frigynek hivatalos megpecsételése.

— **Állami kölcsön a mezőgazdaság fejlesztésére Oroszországban.** Az orosz birodalmi tanács a legujabban elfogadta azt a törvényt, mely a mezőgazdaság emelésére állami kölcsönöket engedélyez. E szerint ilyen kölcsönök nyerhetők vízlevezetések és öntözések, partvédelmi építkezések, homoktalaj megkötése, erdősítések, gyümölcs-, szőlő-, és komlótelepítések, miveletlen földek feltérése, majorka létesítése, borpincék, gyümölcszárítók, gabonarakarok, istállók, jószágberendezése és mezőgazdasági iparok szándékolt létesítésénél. A kölcsön összege az előirányzott költségszámítás 75%-át, fajjóság beszerzésénél 3000 rubelt (1 r. = cca. 25 K) és egyéb-5000 rubelt meg nem haladhatja. A visszafizetések tartama építkezéseknél 30, egyébként maximum 20 év. partvédelmi építkezéseknél és homoktalaj megkötésénél a kamat 2%, egyébként 4%. A kölcsönök mezőgazdasági szövetkezeteknek, községek és földbirtokosoknak engedélyezhető. 500 rubelig terjedő kölcsönöket a kormányzósági hivataloknál létesített helyi bizottságok az azon tartományi állami uradalmak főtisztjének elnöklété alatt, ennél nagyobb kölcsönöket a földmivélsügyi ministerium szavaz meg.

— **Állatbetegségek állása nov. 28-án.**

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapot-hoz képest			
	község	udvar	több		kevesebb	
			község	udvar	község	udvar
Lépfene	39	68	—	—	7	21
Veszétség	69	69	8	8	—	—
Takonykór	50	56	—	—	8	11
Ragadós száj- és körömfájás	1	1	1	1	—	—
Ragadós tüdőlob	1	1	—	—	—	—
Juhhimlő	11	40	—	15	—	—
Rühkór	50	59	—	—	5	—
Sertésorbánc	59	237	—	—	12	59
Bivalyvész	19	43	—	2	—	—
Sertésvész	626	—	—	—	40	—

— **Ló-vágóhid Budapestén.** Az állatvédő egyesület megkérte a fővárost, hogy építessen vágóhidat, mert ez gazdasági szempontból nagyon hasznos volna. Eddig például azokat a lovakat, melyeknek a lába törött, lebunkózták s csak a bőrüket értékesítették. holott a különben egészséges lovak husa is élvezhető s a szegényebb néposztálynak olcsó és egészséges táplálékot szolgáltatna.

— **Arankamentes, plombozott lóheremag tisztán kapható a »Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank áruaktárának vezetőségénél, Kolozsvárt vasuti-állomás mellett.** Minden megkeresés e címre intézendő és pedig idejében, hogy a raktárnak legyen alkalmá és ideje a kellő mennyiség kiállítására. (2.)

NEPBANK RESZVENYTÁRSASÁG KOLozSVÁRTT
Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belkőzép-u.) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház-olcsó jelzőleg és váltókölcsönöket nyújt és
BETÉTRE 5% SZÁZALEK KAMATOT AD.

Melyik lapra fizessünk elő?

Az erdélyi részekben ezt a kérdést rég eldöntötte már a nagyközönség s immár több, mint **20 éve** részesíti nagybecsű támogatásában

az „**Ellenzék**“-et,

mely programjához hiven küzd ma is hazánk függetlenségeért és gazdasági felvirágzásáért.

Legutóbbi nagy érdeme az

„**Ellenzék**“-nek,

hogy a hazai ipar és termelés pártolására vonatkozó akciót is ő indította meg s azóta folyton a legnagyobb buzgalommal küzd mellette.

Melyik lapra fizessünk elő?

a válasz tehát nem lehet más, mint

az „**Ellenzék**“-re,

melynek kiadóhivatala szívesen szolgál mutatószámokkal bárkinek.

Előfizetési ára:

Egy óra . . . 3 korona
Három óra . . . 8 korona.

Tessék

egy próba rendelést tenni a **Kolozsvárt**, Szentegyház-utca 1. a. sz. a. levő

Hazai italtermékek nagy raktárából

Ajánlok az idény beálltával egy posta-küldeményt bérmentes csomagolás és szállítással, utánvét melletti; a csomag tartalma:

- 1 liter üveg legfinomabb likör,
- 1 „ „ „ „ „ Jamaika rum,
- 1 csomag 1/4 kg. legfinomabb thea,
- 1 doboz 1/4 kg. theasütemény.

Az I. osztályú csomag ára: 8 frt.

II. „ „ „ 6 „

III. „ „ „ 5 „

Nagy raktár **pezsgő, cognac** és **borokból** s a világhírű **Szilágyi Eleonora-féle puncs-essencia** gyári raktára.

Midőn a n. é. közönség becses figyelmét különleges italcélú üzemre felhívom, szíves pártolást kérve vagyok

hazafias tisztelettel

(484.) **Kopacz Antal.**

Megrendelések gyorsan s pontosan eszközöltetnek.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviseletége Kolozsvárt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélekölcsönök

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélekölcsönök földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az **Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfai adnak véleményt. (1.)

A bank képviseleténél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségmentes kölcsönök

ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonátözsde.

Dec. 6.

I. Készárúüzlet.

Busában a malmok ma is jó vételkedvet tanúsítottak. A hangulat szilárdan alakult s az elkelt 40.00) mm-ért 5 fillérrel magasabb 7-55—7-90 K. árakat fizettek.

Rozs mérsékelt forgalom mellett 6.60—7.—koronáig jegyez

Takarmányárpa 5.60—5.80 korona

Zab 5.25—5.60 korona.

Tengeri 4.50—4.60 korona.

II. Határidőüzlet.

Az üzlet hangulata ma is szilárd, eme szilárdság a határidőpiacon gyenge lábbon áll. Minden különös ok nélkül az árfolyamok tegnap délután az elért árelőnyt elvesztették, utóvégre az 1—2 foknyi enyhébb idő vagy a külföldi hírek, kevés bázis a teljes ellanyhulásra.

Kolozsvári piac

A csütörtöki (dec. 6 ike) **hetivásáron** a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	K-tól	12 00—13 20	K-ig
Rozs	"	11 20—12 00	"
Zab	"	9 20—09 60	"
Kukoricza	"	08 60—9 00	"
Széna	"	4 50—05 50	"
Burgonya	"	8 00—	"

NYILT-TÉR.

Pályát változtatni óhajtók figyelmébe!

Első rangu magyar biztosító intézet olyan intelligens uri egyéneket óhajt, élet-, baleset- és tűz-biztosítások szerzésére alkalmazni, kiket hasznavehetőség esetén, véglegesen alkalmazhatna.

Írásbeli ajánlatok „*Kolozsvár, I. számú posta-fiókba*“ kéretnek. (505.)

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitünő hazai gyártmány!

1600 gőzcsepplőkészlet üzemben!

Czím: **ELSŐ MAGYAR**

gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 7. SZÁM.

Gőzcsepplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lóerejűek.

Magánjárók (úti mozdonyok).

Kérjük minden szakbavágó kéreldéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen k. ídítik.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

H I R D E T É S E K.

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbínol

1/1 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
Eltávolít mindennemű kinővést és zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metamódott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajknál, csülkdaganatoknál, patabűtyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdék remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora

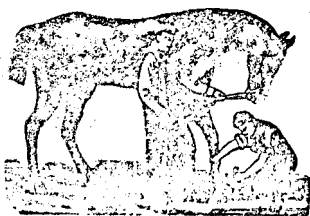
lovak és szarvasmarkáknak,
1 csomag 80 kr.

Kitűnő potlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1 tégely 2 frt. 1 tégely 1 frt. 20
Felulműhatatlan holttetem eltávolítására régi bajknál is.

HOTTER'S

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerrel által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszerházaiban és drogériákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszerháza** Budapest (ros-ház), **Dr. Egger Leó és Egger J. Nádor** gyógyszerháza Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÓLÓK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest VI. Király-utca 12. (64.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg lorig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradalmakra és vontatásra képesíti. A tuleröltetés következményeinél, lényulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmazatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora

1 kiló frt 1.20.

Legjobb (trendi) szer a disznók etvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orfánéknál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kólíka és lúgy felakadás, szarvasmarhánál pedig pufadság ellen alkalmazandó.

Mayfarth Ph. és Társa legújabb szecskavágója

A Mayfarth Ph. és Társa bécsi czég (Bécs II. Taborstrasse 71) legújabb szecskavágója kenőgyűrűvel ellátott görgő-csapágyaival tűnik ki Ennek a szerkezetnek föltűnő előnye:

A rendkívül könnyű hajtás, mely mindenkinek azonnal feltűnik, aki egyszer ily géppel dolgozott. Ezen könnyű járás onnan ered, hogy a tengely többé nem surlódik a csapágy belső felületéhez, mint a közönséges csapágyaknál, hanem, hogy több görgőn nyugszik, azokon fordul és velük közli saját forgását úgy, hogy tengely és görgők között rendszeres gördítés létesül.

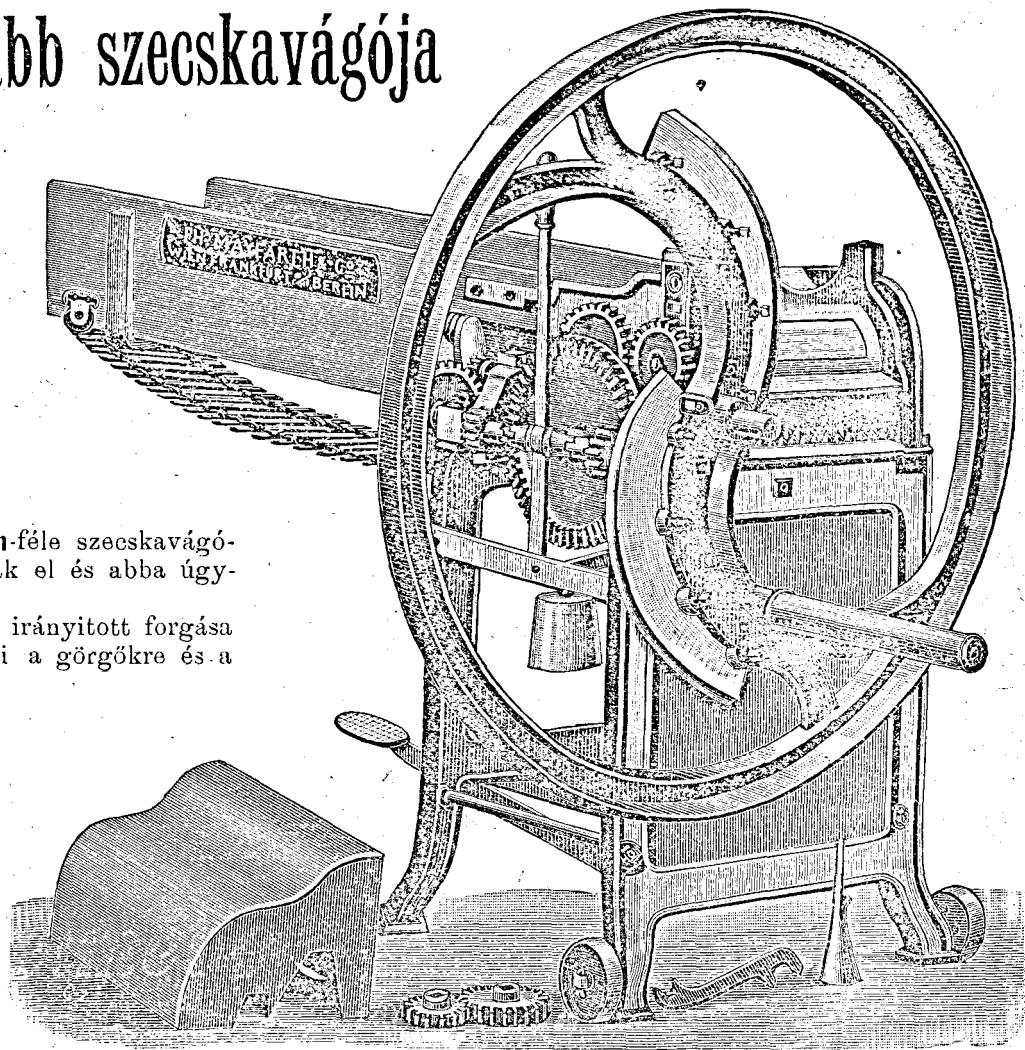
De ezen kívül még egy lényeges javítás van a Mayfarth-féle szecskavágón, amennyiben a csapágyakat zárt olajozó-kamrával látták el és abba úgynevezett kenőgyűrűt helyeztek.

A gyűrű alsó része olajjal telt tartóban forog, felfelé irányított forgása közben tehát kenőanyagot visz magával alulról, lecsepegteti a görgőkre és a tengelyre és így keni azokat. A fölösleges olaj ismét az olajtartóba folyik vissza; a legtakarékosabb olajfelhasználás mellett tehát a tengely folytonosan önműködőleg olajozódik.

Ilyen szabadalmazott kenőgyűrűs görgőcsapágyakkal van ellátva a 16 számú szecskavágó is, mely bámulatosan könnyen jár és tetemes (40%-nyi) erőmegtakarítást eredményez.

Nagyon előnyös a váltókerekek alkalmazása, melyek segítségével a takarmány különböző hosszúságra (és pedig 5, 13, 26 és 75 mm.-re) dolgozható föl.

Kívánatra biztonsági kioldó készülékkel küldi a Mayfarth czég a 16. sz. szecskavágót, mely készülékkel a gép szükség esetén a leggyorsabb járás közben is azonnal megállítható. Ez az új szecskavágógép úgy kézi, mint járgányüzemnél alkalmas (50.)

Vesszőszállítási hirdetés.

A vezetésem alatt álló állami szőlőtelepeken a jövő év tavaszán szükséges szőlőjtővesszőknek szállítására ajánlati tárgyalást nyitok.

Szükséges lesz: Leányka 200,000 drb. Hárslevelű 175,000 drb. Kővér szőlő 70,000 drb. Járdovány 80,000, Muscat Lunel 70,000 drb.

A vesszők 8—13 mm, vastagok lehetnek.

A szállított vesszők fajtaazonosságáért és érett és betegségtől ment voltáért, valamint a felajánlott vessző tényleges szállításáért teljes felelősséggel tartozik.

A kellően (1 kor) felbélyegzett szállítási ajánlatok folyó évi november hó 27-ig nyújtandók be alantírt igazgatóhoz.

A csálai és baraczkai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

(500.)

Kosinsky igazgató

AZ AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

szőlőkarók tartóssátételére rendkívül alkalmas.

Az eljárás hatásos, egyszerű és olcsó. A karóknak ezen tartóssága nagy munka és anyagmegtakarítással jár. Egyaránt ajánlható puha és kemény karók telítésére.

A telítést legcélszerűbb télen végezni, hogy a szőlőkarók használatba vétel előtt kiszáradhassanak.

(499. I.) Avenarius R. Amstettenben

Központi iroda: BÉCS, III./1.

Készséggel szolgál leírások és utmutatásokkal ingyen és bérmentve.

AKI

tejgazdasági eszközöket
vagy gépeket venni szán-
dekozik!

tehenészetet akar be-
rendezni!

tejgazdasági telepet ki-
ván felállítani!

tejszövetkezetet óhajt
létesíteni!

az forduljon teljes bizalommal hozzánk.

Dijmentesen szolgálunk utbaigazítással, tanácssal.

Alfa-Separator

(211.)

részvénytársaság.

ezelőtt: Pfanhauser A.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.

A sárvári (496. II.)
m. kir. tejgazdasági szakiskola
 legközelebbi tanfolyama
 a jövő évi január 15-én kezdődik és május 31-ig
 tart. Felvételi feltételek az intézeti igazgatóságnál
 megtudhatók, Sárvár, Pa Láncon.

A sárvári m. kir. tejgazdasági szak-
 iskola végzett tanulói,

kik részben 20—22 éves (és előzőleg már földműves iskolát végzett) fiatal emberek, részben 30—35 éves értelmes paraszt emberek, megfelelő szolgálatot keresnek a jövő január 1-től kezdve.

Megkeresések a sárvári m. kir. tejgazdasági szakiskola igazgatóságához intézendők. (496. I.)

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

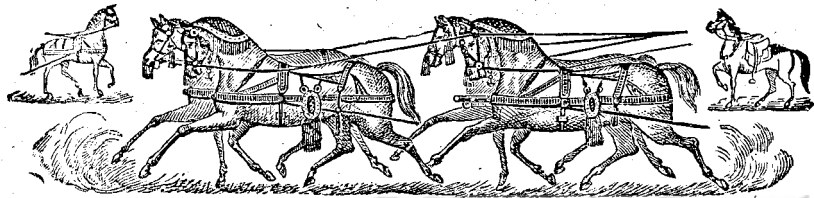
Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap
 délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Szent-Pétervár.

BENYOVI TS ISTVÁN szijgyártó üzlete

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor gényeinek megfelelően berendezett

szijgyártó üzletemben

bármilyen e szakmához tartozó tárgyak és vasasztékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek, ugyisint javításkatis.

Kiváló tisztelettel

(355.) **BENYOVI TS ISTVÁN**

szijgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyisint javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 ugys mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása . . . . . 400,000 kor.

Alapítványok és üzletrészekben . . . . . 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

Világhírű erfurti kertimagvak,
 Valódi haarlemi jáczinthagymák,
 Mindennemű gazdasági vetőmagvak (492.)

legelőnyösebben beszerezhetők

Radwaner és Rónai

magkereskedésében.

I. G. Schmidt, erfurti magtermelő egyedüli magyarországi főraktára:

Budapest, V. Nádor-utca 8.

(a Lipót-városi kaszinó mellett.)

Eladó Méz!

A legfinomabb erdei szűnméz $\frac{3}{5}$ kilogrammos üvegekben à 1 korona, kapható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalánál: Kolozsvárt, Deák Ferencz- (Bel-Közép-) utca 13. szám alatt. (375.)

Vidéki megrendelések bérmentve, utánvétellel!

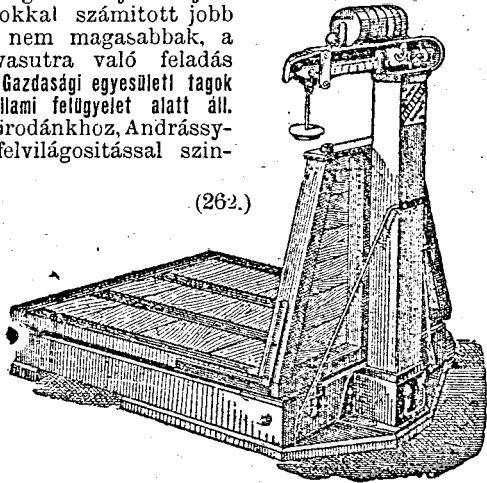

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek számos rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetük fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és lóca vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. czimzandők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

(262.)

**FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR**
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

Jó és szép munkáért.

Szép munkáért és haladásért.

Jó, szép munka és haladásért.

Klaszovitt György

szíj és nyereggyártó

Kolozsvárt Unió-utca

Raktár mindennemű kooskázó és lovagló szerelvényekből, urak és hölgyek, valamint a cs. és k. tisztek részére előírás szerint.

Minden előforduló szíj és nyereggyártó és táskásmunka készítés.

Használt hámok és nyergek mindig kaphatók, használt tárgyak megvételnek vagy becsereitelnek (363.)

Téli és nyári lőtakarók raktáron vagy megrendelésre.

Takarítószerek bármely színű bőrhöz kaphatók.

! Birtokosok figyelmébe !

Tudnivaló, hogy a hirneves 14,652. sz. a. szabadalmazott, megvizsgált s ki-probált állat táppor tápszeremet minden gazdaságban alkalmazzák csodás sikerrel s ma már 100 kilónként is rendelik, hogy pedig mindenki megösmérje és könnyebben áldozzon, elhatároztam, hogy a ki még tőlem nem rendelt, habár veszteséggel is adom, de kivételesen fél árban fogok annak szállítani, vagyis egy kilót 1 frt 80 kr. helyett 90 krért, 100 kilót 180 frt helyett 90 frtért utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

Ezen por mindenféle állatoknál étvágyat emésztést, hizást, tejelést, stb. óriási módon előmozdítja, bizonyítványok, elismerő levelek vannak gazdasági iskolából, főhercegi uradalom, gazdaságok, állatorvosoktól, sőt 4 honvédhuszár és 1 tüzér ezredtől is, tehát ki van zárva minden kétség, elismerő leveleket előmutathatok. Rendelés küldendő

Somogyi Géza
táppor gyároshoz,
Aradra.

(501.)

Eladó elsőrendű szőlő-ajtványok

Miniszteri szokványminőségben

és kitűnő

asztali Ó- és UJ hegyi borok

nagy mennyiségben!

Gyökeres ajtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsi vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 100 frt első osztályu. Sima zöld ajtvány ugyan ezen fajokból ezre 60 frt első oszt., mind Rupestris és Rip. portalis alayba vannak ajtva, kapható nagy mennyiségű Othelló sima vessző ezre I. oszt. 6 frt. Delevardt sima 25 frt.

Megrendeléseket elfogad:

Sándor József

Bihar-Diószege.

(480.)

ELSŐ ÉRMEK, ARANY KITÜNTETÉSEK, ALLAMDIAK stb.

A BALANCE SEPARATOR

lefelőző-gépek hat hónap alatt kifizetik önönmagukat.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI., ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCZA 7.

(292. II.)

Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek teljes berendezése.

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

Tisztelt vevőinknek hosszabb időre biztos vajpiacot biztosítunk.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) köztétés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Állást keres érettségire tett, kolozsmonostori kitűnő oklevéllel bíró s állatorvosi akadémiát végzett ev. ref. vallású, nős gazdasági, a ki egy ismert belterjesen kezelt gazdaságban nyolcz év óta önállóan működik. Jártas a gazdaság minden ágában, ért a komló beállítás, cukorrépa termeléshez, de legfőbb óhajta egy belterjesebb irányzatú, nagyobb állattenyésztés, állattenvelés, hízalással rendelkező gazdaság szolgálatába lépni, a hol állattenyésztés, növendék és tenyészállatok nevelése, hízalás, állatgondozás és gyógykezelés körül szerzett tapasztalatait érvényesíthetné. Irodai munkákban teljesen jártas, gazdasági számvitel beállítása, ménes, gulya, juhászat törzskönyvelésére ajánkozik. 1901. april havában szolgálatba léphet. — Megkereséseket kér e lap kiadóhivatalába. (491.)

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Címe 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Magasabb qualificációval és megfelelő gyakorlattal bíró gazdasági főtiszt, igazgatói vagy más bizalmi állást keres. Időszaki megbízásokra is reflektál.

Kertész, nős, gyermektelen, 40 éves, a gazdasági kertészetben, törpe fa, konyha- és gyümölcskertészetben elsőrendű bizonyítványokkal képzettségének megfelelő jobb állást keres újévi belépésre. Szives Ajánlatot keres Bischoff Ernő, Kassa, Kalvária-utca 7. szám. (477.)

Ajánlkozik földmives-iskolát jó eredménnyel végzett, 21 éves keresztény fiatal ember bármiféle gazdaságba, mint **gyakornok** alkalmaztatni azonnali belépésre. Cím Bagossy István, Zsibó, Szilágymegye. (466.)

Kovácsnak ajánlkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Címe 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Egy gépész állást keres. Címe (336.) alatt a kiadóban.

Gépész kovács éves állást keres uradalomban, szerszámmal rendelkezik
Címe: **Márhoffer Jakab**, Budapest, O-Buda, Filatorai-út 1954. sz. (467.)

Medgyesi földmives- és sárvári tejjgazdasági szakiskolát végzett nőtlen fiatal ember, ki a magyar, német és a román nyelvet bírja, megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban 472. sz. alatt.

Kezelőtiszt, intézői, fixadminisztrator állást keres qualificált gazdasági, hosszabb gyakorlattal, felmondatlan állásban

Bérgazdaságra nem reflectál.

Cím: a kiadóban. (485.)

Betöltendő állások:

Gazdatiszti kerestetik, erélyes, képzett és szorgalmas Állását azonnal elfoglalhatja. Címét 336. a. ad a Kiadóhivatal.

Különbözők.

Eladó fajbaromfiak.

A kendi-lónai uradalomban eladók:

1. Langshan tyúk törzsek,
2. Pekingi kacsa törzsek,
3. Emdeni gunárák,
4. Bronz pulykák.

Árak megegyezés szerint.

Levélbeli vagy szóbeli értesítést ad az

Intézőség Kendi-Lónán.

Posta helyben, vasúti áll.

Válaszut—Benezhida. (488.)

Telivér poland china tenyészkanokat

elad: **Ordódyne Mailáth Gizella**, Budapest, Muzium-körút 7. sz.

(469.)

Gazdasági iroda

Kolozsvárt.

Ferenczy Dezső Jókai-u. 4. sz.

Elvállal mindennemű megbízásokat, eszközüi és közbenjár:

Birtok vétel vagy eladásoknál,

Birtok bérleteknél,

Biztosítások szakszerű felvételére és károk képviseleténél,

Gazdasági termények, cikkek és szükségletek eladása vagy jutányos beszerzésénél,

Uradalomak és nagyobb bérgazdaságok elszámolásának szakszerű felülvizsgálatánál,

Szeszgyárak, malmok és villanyvilágítási berendezéseknél különösen előnyös forrásokkal szolgálnak.

Megkeresésre díjlanul válaszol, s csak lebonyolított üzletek után kíván díjazást. (487.)

* * *

Vételre: kerestetik egy jó minőségű 200 kat hold területű mező és egy ugyanolyan nagyságú birtok bármely vidéken.

Eladásra: kínálnak több kisebb, nagyobb birtok, felvilágosítással szolgálnak a gazdasági iroda

Vizvezeték és csatornázási vállalat. **BARANYI JÁNOS**, épület műbádógos és szerelő Kolozsvár, Széchenyi-tér 7. sz. Csatornázások, vízvezetékek és fürdőszobák berendezését, valamint ezek éves javítását jutányos árban elvállalja. Telephon 191 (470.)

„Zöldfa vendéglő”

Kolozsvárt.

A vidéki intelligencia találkozó helye.

Olcsó és tiszta szobák, olcsó s jó ételek s italok. Pontos kiszolgálás. Külön istálló és kocsiszin.

Tisztelettel

Manás József

(356.) vendéglős.

A Magyar Keramiai gyár részv. társ.

Budapest. Iroda VII. József-körút 14. Telefon: 52-74. Gyárak: X., Kőbánya, Óhegy. Telefon 53-09. Ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott, kősi ut, járdá- és udvarok burkolására kitűnően elismert keramit követ és keramit lapjait. (437.)

Vidéki gazdák figyelmébe!

„Orient szálloda”

kávéház és étterem
KOLOZSVÁRT, Nagy-utca.

A modern kor igényeinek megfelelően átalakított vendégszobák; naponként 85 krtól följebb.

Az ételek háziasak, olcsók, borai valódiak kiszolgálása olcsó és pontos. Szives partfogást kér: (352.)

a szállótulajdonos.

B. Bak Lajos Ö csász.

és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított: 1869. (463.)

Jövedelmező

foglalkozást

(479.)

találnak bármely osztályhoz tartozó oly tisztességgel egyének, kik czégem részére eredeti sorsjegyek részletfizetésre való eladásával foglalkoznak. Magas jutalék és megfelelő tevékenységnek esetleg fix fizetés is. Ajánlatok intézendők

FUCHS H.

váltóházhoz Budapest, IV., Kecskeméti-utca 1

DROGUERIA.

BURGER FRIGYES

KOLOZSVÁR,

Főter.

Gyógyszerek, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-cikkek dús

(358.) raktára.

Biasini szálloda

Kolozsvárt.

Vidéki urak találkozó helye.

A legkényesebb izlésnek is megfelelően átalakított szobák. Étterem s kávéház. — Jó és olcsó ételek s italok. — Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Valkovics Samu

(349.) tulajdonos.

Első egyedüli magyar zongoragyáros **THEK ENDRE**. Raktára: Budapest, Üllői-út 66 a gyárban; főraktára: Kolozsváron, Unió-utca 12. sz. **Farkas Ödön** igazgató. (450.)

OSVÁTH PÁL

puskaműves, fegyver- és vadászati cikkek

raktára Kolozsvárt, belközép-utca 23. sz.

Mindennemű javítások, becserezések, új

agy készítés, csőbarítások stb. a legjutányosabb árak mellett

vállaltatnak fel és pontosan teljesíttetnek. (458.)

A ki hazai szövetből készült ruhában akar járni, az forduljon megrendelésével

Marcinkiewicz Ignáchoz, kinek szabó-üzlete Kolozsvárt, Deák Ferencz- (ezelőtt Belközép-) utcában van. (459.)

TRISKA J.

KOLOZSVÁRT,

zongora, harmonium és cimbalom

raktára, hol a leghiresebb gyárakból vannak zongorák, a melyek 350 forinttól 1200 forintig terjedő árakon részletfizetésre is kaphatók. Iskolai és templomi harmoniumok, valamint Schunda-féle cimbalomok. (462.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője

Kolozsvárt, Kultordá-utca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás hérmertve küldetik. (464.)

Hazafiak!

(359.)

Üzletünknek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is fenntartani óhajtuk, de azért hogy az általános árfelemelés bekövetkezett, üzletünkben még a régi jutányos árban szolid kiszolgálás mellett minden kézmű, rövidáru, vásznak, cipő, kalap és gyermekjáték kapható és iparkodunk a külföldi árukat honi készítménnyel kicserélni. Nagy raktár **zseb-bőrből**, különleges férfi és női kivágott gombos és magas tűzős cipő árúban.

Monogramok és hímzések a legújabb minták jutányosan előnyomattatnak.

Központi nagy áruház!

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvár, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

Készpénz-köicsön

földbirtokokra és házakra, a valódi becsérték háromnegyed részéig, II. helyre is, törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénzüintézet nem. Lebonyolítás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Semmi előleges költség. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, valamint kataszteri birtokiv-másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest VI., Váci-körút 39.

Tíz esztendei főnállása óta 170 millió korona kölcsönt konvertált. (461.)

Horzma Zsigmond és társa

vizmentes szövet és takaró-ponyva gyárosok. Szabadalmazott új találmányu, kipróbált **soha nem rothadó** vizmentes szövetek. Iroda és raktár: Budapest, V. Váci-ut 20. Gyár: **Erzsébetfalva** (Budapest mellett.) (449.)

TAVASZ-

bükkönyt

vásárol

HALDEK

magnagykereskedése

József főherceg Ö cs. és kir. Fensége udvari szállítója:

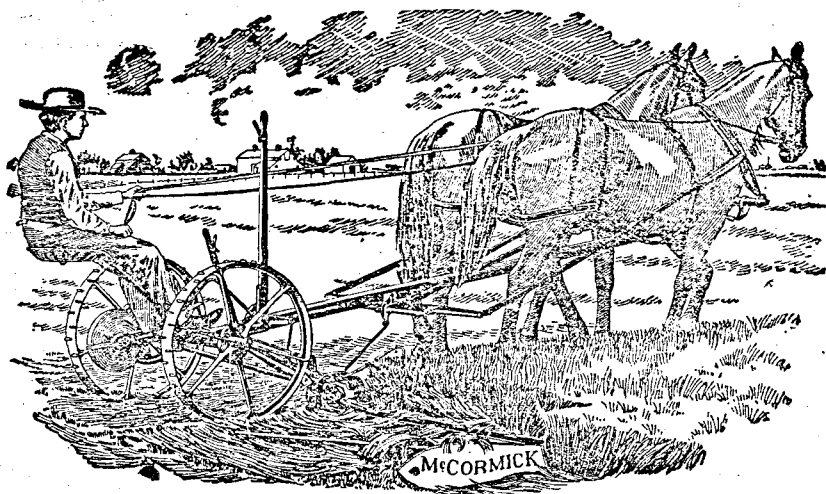
BUDAPEST,

Károly-körút 9. sz. (482.)

Magyar fém- és lámpagyár r. t. Petroleum-lámpák, légszesz és villanyvilágítási testek, mindenféle fémdíszműcikk stb. Raktár: **Kolozsvárt**, Wesselényi-u. 20. (452.)

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyár.

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

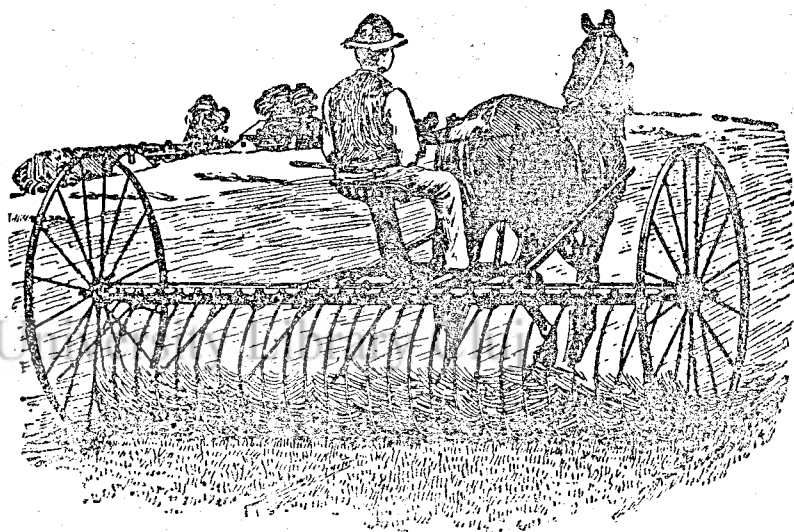
világkiállításon.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.

Kitünő minőség, bámulatos
munka.

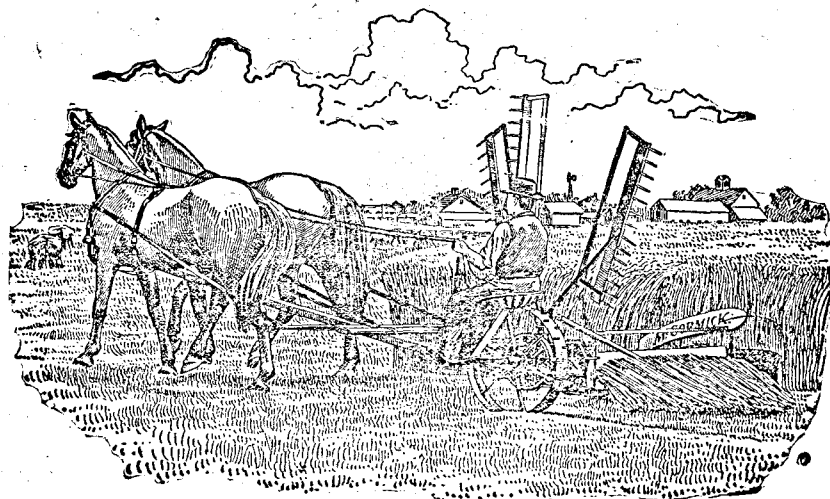

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 38. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

